

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Kaina 75 c.

PENKTADIENIS - FRIDAY, BIRŽELIO - JUNE 13, 2008

Vol. XCIX Nr. 115

Lietuvai padovanota XVI amžiaus taurė

Sapiegų taurę Lietuvai padovanojo trys belgų verslininkai. **Eltos** nuotr.

Vilnius, birželio 12 d. (BNS) – Prieš metus aukcione įsigytą Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikais pagamintą vertingą Sapiegos taurę Lietuvoje verslą plėtojantys

trys Belgijos piliečiai padovanojo Lietuvai.

Ketvirtadienį vykusiose išskilmėse taurę jos savininkai broliai George Emmanuel, Oliver ir Nicola Ortiz

perdavė prezidentui Valdui Adamkui. V. Adamkus pripažino, kad tai buvo pirmas kartas, kai rankose teko laikyti tokią dovaną. Jis padėkojo verslininkams, išsaugojusiems Lietuvai relikviją ir išreiškė įsitikinimą, kad jų kilnus poelgis taps pavyzdžiu būsimiems rėmėjams.

Itin reta ir vertinga sidabrinė, raižyta ir paaukuota taurė XVI amžiuje sukurta Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje. Šis kūrinys siejamas su didikų Sapiegų gimine – manoma, kad taurė priklausė Leono Sapiegos jaunesniajam broliui Grigorijui. Taurė gerai žinoma meno specialistams, eksponuota keliose parodose, jos nuotrauka spausdinta auksakalystės istorijai skirtuose leidiniuose. XX a. pr. ji buvo garsioje Eugene Lubovitch kolekcijoje, o 1978 m. buvo parduota „Sotheby's“ aukcione. Praėjusiais metais Londono „Christies“ aukcione šią meno vertybę įsigijo broliai Ortiz.

Vienas iš taurę dovanojusių brolių Nicola Ortiz teigė, kad tai buvo dėkingumo ženklas Lietuvai.

Šeštadienį — priedas *Kultūra*.

Paskirtos valstybinės pensijos

Vilnius, birželio 12 d. (ELTA) – Vyriausybė paskyrė dar penkis pirmojo laipsnio valstybinės pensijas ginkluoto pasipriešinimo dalyviams – kariams savanoriams Steponui Diliautui, Jonui Airošiui, Adolfui Petrukaičiui, Bronislovui Antanui Ramanauskui ir Broniui Žukauskui.

Šiuo metu pirmojo laipsnio valstybinės pensijos mokamos 969 ginkluoto pasipriešinimo (rezistencijos) dalyviams – kariams savanoriams. Per mėnesį vidutiniškai išmokama 775 tūkst. litų. Ginkluoto pasipriešinimo dalyviams pirmojo laipsnio valstybinė pensija skiriama pagal Gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro pateiktus sąrašus.

Pagerbtos sovietų trėmimų aukos

Vilnius, birželio 12 d. (BNS) – Tragiškas birželio dienas, primenantis sovietų okupacinės valdžios vykdytus lietuvių trėmimus, Seimas minėjo iškilmingame posėdyje.

Jame taip pat prisiminti ir Lietuvos laisvės lygos nuopelnai atkuriant Lietuvos nepriklausomybę. Šiai organizacijai šiemet sukanka 30 metų.

Laisvės lyga buvo sukurta 1978 m. birželį, tai yra dešimtmečiu anksčiau nei Lietuvos persitvarkymo sąjūdis. Ji veikė pogrindyje bei siekė atkurti Lietuvos valstybingumą, ugdyti tautinę, religinę, politinę lietuvių savimonę.

Manoma, kad 1941-1952 metais iš Lietuvos išvežta apie 132 tūkst. žmonių. Tikslus ištremtųjų ir žuvu-

siųjų pakeliui į tremtį skaičius iki šiol nėra nustatytas. Nemažai tremtinių žuvo nuo bado ir nežmoniškų gyvenimo sąlygų.

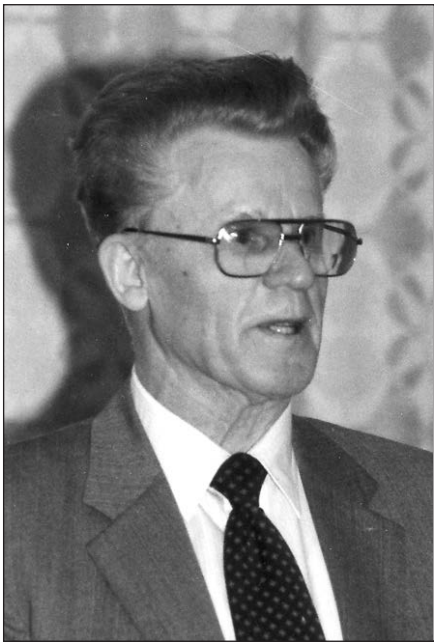
Galvojama, kad dėl 50 metų trukusios sovietinės okupacijos per trėmimus, kalinimus, rezistentų žudynes, priverstinę emigraciją Lietuva neteko beveik milijono savo piliečių.

Šiame numeryje:

- Sporto naujienos. Futbolas (p. 2)
- Kas Lietuvą atvedė į nepriklausomybę? (p. 3, 8)
- Iš Lietuvos Vyčių veiklos (p. 4)
- Washington, DC BALFo skyriaus uždarymo susirinkimas (p. 10)
- Birželio 14-oji - Gedulo ir vilties diena (p. 8)
- Šiluvos bazilika (4) (p. 9)
- Kaip kalbame ir rašome (p. 9)
- „Lithuanian Mercy Lift“ darbai, darbeliai (p. 11)

Valiutų santykis
1 USD — 2.24 LT
1 EUR — 3.45 LT

Netekome rašytojo Anatolijaus Kairio

A. a. rašytojas Anatolijus Kairys. „Draugo“ nuotr.

Čikaga, birželio 12 d. („Draugo“ info) – Kairys Anatolijus (1914.08.28–2008.06.09), rašytojas, pedagogas,

visuomenės veikėjas gimė 1914 m. rugpjūčio 28 d. Sankt Peterburg, Rusijoje. Studijavo Vytauto Didžiojo universitete Kaune, nuo 1940 m. – Vilniaus universitete, jame 1942 m. baigė pedagogiką ir psichologiją. Dvejus metus 1942–1944 m. dirbo Šiaulių suaugusiųjų vidurinės mokyklos direktoriumi. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, buvo švietimo vadovas Kemp-teno stovykloje. 1945–1947 m. dirbo Nuertingeno lietuvių gimnazijos mokytoju, vicedirektoriumi, redagavo žurnalą „Tremtinių mokykla“.

1947 m. persikėlė į JAV, apsigyveno Čikagoje, IL. 1947–1949 m. redagavo žurnalą „Naujoji aušra“. Bendradarbiavo periodinėje spaudoje. Aktyviai reiškėsi JAV LB veikloje (1968–1970 m. Kultūros fondo pirmininkas, 1970–1975 m. Kultūros tarybos pirmininkas). Suorganizavo LB Jaunimo teatrą, dramos studiją, 5 išeivijos teatrų festivalius, jiems vadovavo. Priklausė Lietuvių rašytojų draugijai (1983–1986 m. jos pirmininkas), **Nukelta į 6 psl.**

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 06-12-08

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

SPORTO

APŽVALGA

FUTBOLAS

Paruošė **Ed. Šulaitis**

STAIGMENOS EUROPOS FUTBOLO PIRMENYBĖSE

Birželio 7 d. prasidėjusiose Europos futbolo pirmenybėse per keturias dienas turėjo progos sužaisti visos 16-ka valstybinių rinktinių, žaidžiančių keturiose grupėse aštuoniose Šveicarijos ir Austrijos stadionuose. Labiausiai nuvylė dabartiniai pasaulio čempionai italai, kuriuos C grupės kovose įveikė Olandijos futbolininkai rezultatu net 3:0. Italija, kuri 2006 m. pasaulio čempionate per 7 rungtynes praleido vos du įvarčius, šį kartą jau pirmame susitikime jų gavo net tris.

Šios atmintinos rungtynės vyko Bern (Šveicarija) stadione, kuriame tūkstančiai oranžiniais marškinėliais apsirengusių olandų sirgalių aistringai palaikė savuosius, iki šiol italus pajėgusius nugalėti tik 1978-siais pasaulio futbolo čempionato pusfinalyje.

Pirmadienio susitikime jau pirmame kėlinyje olandai pirmavo 2:0. Čia kiek nesusipratimų sukėlė pirmasis jų įmuštas įvartis, kai kurių žinovų tvirtinimu buvo pelnytas nuošalėje buvusio Radd van Nistelzooy. Tačiau švedas teisėjas jį pripažino, nes nematė jokių taisyklių pažeidimo. Šis įvartis įmuštas 26 minutę, o

po 5 minučių antrą kartą italų vartininką nugalėjo savo 29-ąjį gimtadienį švenčiantis Wesley Sneijder. Trečiąjį įvartį 79-ąją minutę įmušė Giovanni van Bronckhorst.

Pralaimėjo ir Europos čempionai graikai

Antradienį Austrijos mieste Zalburge D grupės komandų susitikime nesėkmę patyrė čempionų titulą ginantys Graikijos futbolininkai. Graikų rinktinę sutriuškino Švedija „sausu“ rezultatu 2:0.

Abu įvarčius švedai pasiekė antrame kėlinyje per penkių minučių laikotarpį. 67-ąją min. pasižymėjo Zlatan Ibrahimovich, o 72-ąją – Petter Hansson.

Po šios pergalės švedai savo grupėje yra antri, nes Ispanija pirmame susitikime supylė Rusiją 4:1 rezultatu. Švedai ir ispanai tarpusavyje žais šį šeštadienį Insbruke, Austrijoje ir nuo rungtynių pabaigos priklausys, kas pateks į ketvirtfinalį (iš kiekvienos grupės ten paklius dvi vienuolikės). Graikija dar irgi gali jame atsidurti, bet jai bus nelengva nugalėti Ispaniją, nors prieš Rusiją ji turėtų laimėti.

Graikijos futbolo rinktinė.

„Lituanicos“ futbolininkai žaidžia atidėtas rungtynes

„Lituanicos“ vyrų futbolo vienuolikė, nors oficialiai „Metropolitan“ lygos pirmenybės užsibaigė, kaip ir dauguma kitų komandų, dar turi keletą atidėtų rungtynių.

Pirmosios iš jų buvo žaidžiamos birželio 1 d., kur lietuviai varžovų aikštėje kovojo prieš „Real FC“ vienuolikę. Šį kartą buvo iškiovota 3:1 pergalė ir įsirašyti trys taškai.

Visi įvarčiai krito antrame kėlinyje. Pirmasis iš 11 metrų baudinio pasižymėjo A. Belostenis, o antrąjį pelnė L. Bytautas. E. Urbonas smūgiu su galva rezultatą padidino iki 3:0. Tik pačioje rungtynių pabaigoje varžovams pasisėkė priartėti 3:1.

Birželio 8 d. Bambrick Park,

Lemont turėjo būti žaidžiamos rungtynės prieš „International“ vienuolikę. Tačiau dėl šlapios aikštės jos buvo nukeltos į birželio 22 d. O šį sekmadienį, birželio 15 d., „Lituanicos“ vyrai vyksta į tolimą kelionę – į Lake Villa, IL, kur susitiks su „Kickers“ vienuolike, kuri nulems – kas užims antrą vietą lentelėje. Antrosios vietos laimėtojai turi vilčių patekti į „major“ divizioną, jeigu nugalės šios diviziono lentelės priešpaskutinę komandą. Šiuo metu „Lituanicos“ vyrai su 23 taškais užima 3-ią vietą. Pirmoje yra „Zrinski“ (25), antroje „Real FC“ (25). Toliau „Belgrade“ ir „Kickers“ – po 19 tšk.

Lenkus nuskriaudė lenkas

Daug dėmesio ir aistrų sukėlė B grupės Lenkijos ir Vokietijos komandų tarpusavio rungtynės (jos buvo sužaistos sekmadienį Vienos mieste Austrijoje). Čia Vokietijos naudai abu įvarčius pasiekė lenkų kilmės vokiečiai Lukas Padolski, kurio nemažai šeimos artimųjų ir šiandien gyvena Lenkijoje. Pirmąjį įvartį jis pelnė 20-ąją, o antrąjį – 72-ąją minutę.

Nepaisant pralaimėjimo, Lenkijos futbolininkai pasirodė neblogai ir turėjo bent kelias tikrai geras progas įvarčiams pasiekti. Lenkijos treneris olandas Leo Beenhakker lenkų žaidimo per daug nepeikė, nors teigė, kad paskutinės 20 rungtynių minučių džiaugsmo nekėlė.

Beje, Vokietija yra viena iš šių pirmenybių favoričių. Čia žaidžia ir šeimininkai austrai, kuriuos pirmose rungtynėse tik 1:0 nugalėjo Kroatijos futbolininkai. Nepaisant Austrijos sirgalių tvirtinimo, kad Austrija neverta žaisti pirmenybėse (ji pateko šeimininkų teisėmis), ji saviškiams tikrai gėdos nepadarė.

Kiti pirmenybių šeimininkai – šveicarai rungtyniauja A grupėje. Juos pirmame susitikime tik 1:0 nugalėjo Čekija. Šioje grupėje pergalę pelnė ir Portugalai, kurie rezultatu 2:0 įveikė Turkijos atstovus ir parodė, kad jie verti patekti į ketvirtfinalį.

Yra ir Lietuvos atstovas

Šiose pirmenybėse, kurios oficialiai vadinasi „Euro 2008“, žaidžia vienintelis lietuvis – Lietuvos Futbolo federacijos prezidentas Liutauras Varanavičius. Jis buvo delegatu Rumunijos ir Prancūzijos rungtynėse, įvykusiose Ciuriche, Šveicarijoje praėjusį pirmadienį.

Jis teigė, kad buvo nelengva ruožtis šiam susitikimui, nes, jo nuomone, šveicarai nebuvo tinkamai jo suplanavę. Lietuvis teigė, jog pačios rungtynės buvo gana nuobodžios.

„Lituanicos“ veteranai laimėjo net 8:3

„Lituanicos“ veteranų (32 metų ir vyresnių) komanda birželio 7 d. „Schwaben Center“ aikštėje įveikė lenkų „Cracovia“ vienuolikę net 8:3 rezultatu.

Kitas rungtynės lietuviai žais birželio 28 d. ir susitiks su „Polonia“ ekipa toje pačioje aikštėje.

Po 13 rungtynių „Lituanica“ užima 3-ią vietą, turėdama 25 taškus. Pirmieji yra „Schwaben“ (33 taškai), o antrieji – „Concordia“ (27 taškai), tačiau šios abi komandos yra sužaidusios 15 rungtynių.

E. Š.

Anglijos futbolo komandos gerbėjai.

Pirmenybes rodo ir Amerikos televizija

Pirmą kartą Europos futbolo pirmenybių istorijoje jas tiesiogiai rodo ir JAV televizija – ESPN stotys. Kuomet vyksta grupinės kovos, kiekvieną dieną perduodamos dvejų rungtynės.

Birželio 19 d. prasidėjus ketvirtfinalio susitikimams, keturias dienas iš eilės matysime po vieną susitikimą.

Šių eilučių autorius, kaip ir daugelis kitų futbolo mėgėjų, Europos futbolo pirmenybes stebi savo namuose prie televizoriaus.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

**Draugas – 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5589.**

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV
Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00
Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$215.00 • 1/2 metų \$130.00
• 3 mėn. \$100.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$600.00 • 1/2 metų \$300.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00
• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00
• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$70.00

Vyriausia redaktorė – Dalia Cidzikaitė
redakcija@draugas.org

Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė –

Aldona Žemaitytė

aldaze@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

KAS LIETUVĄ ATVEDĖ Į NEPRIKLAUSOMYBĘ?

DR. ALDONA KAČERAUSKIENĖ

Visą savaitę (gegužės 31 d.– birželio 6 d.) Vilniuje vyko renginiai, skirti paminėti Lietuvos Sąjūdžio dvidešimties metų jubiliejų. Trijų spalvų – raudona, žalia ir geltona – gėlėmis padabintos salės kvietė žmones prisiminti tai, kas vyko prieš dvidešimt metų. 1988 metų birželio 2-ąją Verkių rūmų salėje, kur vyko paskutinieji derinimo veiksmai, netilpo susirinkusieji – šiemet joje trečdalis kėdžių buvo tuščios. Tuo tarpu birželio 3-ąją ir tada, įkuriant Lietuvos Sąjūdį, ir dabar net laiku atėjusieji stovėjo tarpduryje ir prie sienų. Renginys tęsėsi tris valandas – vis atsirasdavo norinčių kalbėti, patvirtinti tai, kas jau buvo pabrėžta Lietuvos Sąjūdžio XI suvažiavime, įvykusiame gegužės 31-ąją dieną: mūsų laikus pasiekė noras būti laisvais, išsivaduoti iš pavergėjų dar iš XIX a. sukilimų. Laisvės dvasia buvo perduodama iš kartos į kartą. Ji pleveno žiauriausių kankinimų patalpose, kalėjimų karceriuose, tvankiose partizanų bunkeriuose. Jos neatvėsino Sibiro šalčiai, nesunaikino vergiškas darbas kasyklose, šachtose, taigoje.

Plačiau ir giliau lietuvių kelias į nepriklausomybę buvo aptartas dvi dienas trukusioje tarptautinėje konferencijoje „Berlyno sienos griuvimas: nuo Budapešto iki Vilniaus“, vykusioje birželio 5–6 dienomis Lietuvos Respublikos Seime.

Konferencijoje daug kalbėta apie tai, kaip tauta brendo Sąjūdžio proveržiui. Nuslopinus partizaninį judėjimą, užsitęsusi kone visą dešimtmetį, iš Lietuvos ištrėmus jos geriausius vaikus, reikėjo ieškoti būdų, kaip išgyventi likusiems tėvynėje okupacijos sąlygomis. Anot prof. Vandos Zaborskaitės, oficialiosios kultūros atstovai kolaboravo. Profesorė yra įsitikinusi, kad iki šiol tebegyvenanti nuomonė, jog tik būdamas komunistų partijos nariu galėjai padaryti ką nors gero Lietuvai, yra mitas. Ji pateikė daugybę pavyzdžių apie „nepavergtųjų židinius“. Vilniaus universiteto Lietuvių literatūros katedra skatino studentus pažinti nacionalinę kultūrą, rinkti tautosaką; Filosofijos katedra brandino laisvą mintį, „Minties“ ir „Vagos“ leidyklos pergudraudavo cenzūrą. Buvo leidžiamos Vinco Mykoliaičio-Putino, Justino Marcinkevičiaus, Jono Juškaičio, Juozo Apučio, Juditos Vaičiūnaitės, Janinos Degutytės ir kitų autorių knygos. Teatrai statė Juozo Grušo, Justino Marcinkevičiaus pjeses. Žmonės plūdo į Jono Jurašo režisuotus spektaklius, jie taip pat mėgo Povilo Mataičio liaudiškus spektaklius. Daug žiūrovų sutraukdavo „Kupiškėnų vestuvės“. Gyvas kultūrinis gyvenimas skleidėsi ne ta linkme, kokios norėjo oficialioji valdžia.

1956 metais vykusią Vengrijos revoliuciją Lietuvos žmonės palaikė, jai pritarė viešai ir slapta. Po dešimties metų pražydušiam „Prahos pavasariui“ pritarė taip pat. Paskui išgirdome apie Lenkijos „Solidarumą“. Mums svarbu buvo žinoti, kad nepriklausomybės trokštame ne vieni. Mes ir pasaulis turėjome progos įsitikinti, kokia komunistinės imperi-

jos esmė, kai į laisvės kovą pakilę jaunuoliai Budapešte ir Prahoje buvo traiškomi sovietinių tankų. Lietuvoje oficialūs vadovai, stengdamiesi įtikti Maskvai, tramdė kraštotyrinę veiklą, riboję tautosakos rinkimą, draudė klubų veiklą, stiprino ateistinę propagandą. Tačiau tai nedavė laukiamo rezultato. 1972 metų gegužės 14 dieną susidegino devyniolikmetis Romas Kalanta. Kaune įvyko demonstracija – Vengrijos, Čekoslovakijos, Lenkijos pasipriešinimų atgarsis. Kaune įvesta komendanto valanda. Anot prof. Broniaus Genzelio, tapo aišku, kad vien vieša veikla nėra perspektyvi. 1972 metais pogrindyje pradėta leisti „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika“, informuojanti Lietuvos visuomenę ir užsienį apie ateistų siautėjimą ir kitas piktdarybes. Nors buvo suimti, tardyti ir įkalinti kai kurie „Kronikos“ bendradarbiai, tačiau leidinys ėjo iki pat Atgimimo. Apie Katalikų Bažnyčios kovą Lietuvoje prieš totalitarinį režimą 1953-1988 metais papasakojo tos kovos aktyvus dalyvis arkivysk. Sigitas Tamkevičius, SJ. Buvo leidžiama ir daugiau pogrindinių leidinių.

1976 metų lapkričio 25 dieną įsikūrė Lietuvos Helsinkio grupė, rengusi viešus memorandumus, reikalavusi valdžią laikytis ne tik žmogaus, bet ir tautų teisių. Pasirinkusi atvirą kovos būdą, Helsinkio grupė informavo pasaulio visuomenę apie tai, kas iš tiesų vyko okupuotoje Lietuvoje. 1978 metų rudenį buvo įkurtas Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komitetas. Laisvės lyga taip pat pureno dirvą Sąjūdžiui.

Tuo tarpu žmonės vis labiau įsitikino, kad komunizmas – tik utopiniai pažadai kurie niekada neišsipildys, kad komunizmas – melu, prievarta, istorinių ir religinių tradicijų paneigimu, rusifikacija grįsta santvarka, vedanti į pražūtį. Žmonės nebenorėjo taip toliau gyventi.

Pirmiausia Liaudies frontas įsikūrė Estijoje. Jie ragino ir mus: kurkite ir jūs, mums vieniems bus sunku atsilaikyti. Ir štai 1980 metų birželio 3 dieną Vilniaus Mokslo akademijos Didžiojoje salėje įkuriamą analogišką organizaciją, pavadintą Sąjūdžio vardu. Pavadinti „frontu“ nesinorėjo, nes tas žodis „kvepėjo“ karu. Juk buvo ketinama ramiai, nuosekliai, taikiai ir teisėtai vesti visuomenę iš blogio imperijos priklausomybės į laisvę. Sąjūdžio skelbiami šūkiai: viešumas, tiesos sakymas labai patiko žmonėms. Neginkluota, dainuojanti revoliucija užtvindė visų Baltijos šalių miestus ir kaimus. Kaip pastebėjo dr. Romualdas Ražukas (Latvija), sėkmę lėmė žmonių pasitikėjimas, Rusijos demokratinių jėgų paspartis, emigrantų parama iš JAV, Švedijos, Vokietijos, Australijos, taip pat nuosekli, atsargi, bet veiksminga Vakarų šalių pagalba ir, žinoma, Baltijos šalių solidarumas. Svarbiausia buvo visų nepriklausomybės siekėjų ir rėmėjų vienybė. Matyt, dėl to Maskva nerado preteksto su mūsų revoliucija pasielgti taip, kaip pasielgė su Vengrų revoliucija ar Prahos pavasariu. Sąjūdžio dvasia buvo tokia galinga ir bebaimė, kad jos išsiganant net 1991 metų **Nukelta į 8 psl.**

Ką bendro turi kunigas Pfleger su O. J. Simpson?

ALEKSAS VITKUS

St. Sabina parapijos klebono Michael Pfleger pamokslas sukėlė triukšmą dar nepamiršo nei laikraščių redaktoriai, nei tų laikraščių skaitytojai. Turbūt daugiausia rūpesčio pamokslas sukėlė Čikagos arkivyskupijos kardinolui Francis George. Jis jau ir praeityje turėjo bėdų su savo neklaūzada kunigu Pfleger. Arkivyskupijos taisyklės reikalauja, kad bet koks klebonas parapijoje gali išbūti ne daugiau kaip du šešerių metų terminus. Po to jis turi būti keliamas į kitą parapiją. Klebonas Pfleger šioje St. Sabina parapijoje praleido jau 30 metų. Tas taisykles ne kartą bandė jam pritaikyti jau miręs kardinolas Joseph Bernardin ir dabartinis kardinolas Francis George, bet be teigiamų pasekmių.

Pfleger, žinodamas koks jis yra populiarius savo parapijoje, kur beveik visi parapijiečiai yra afroamerikiečiai, tuo savo populiarumu naudojosi, todėl jo perkėlimas į kitą parapiją liko beveik neįveikiama problema. Čia kaip tik ir tiktų prisiminti garsaus juodaodžio O. J. Simpson bylą. Populiarusis sportininkas, apkaltintas savo žmonos nužudymu, buvo išteisintas, nors civilinio teismo eigoje ir pripažintas kaltu. Ar gali kardinolas griežtai nubausti kun. Pfleger, nesukėlęs didelio triukšmo tarp juodųjų, nors ir negausių, katalikų ar ir nekatalikų? Pasirodo, ne visus gali bausti, nes gali būti apšauktas rasistu. O be to, juk nesinori ir vėl būti apkaltintam esant kartais net kruvinų riaušių priežastimi.

Tik įšventintas į kunigus, Pfleger buvo paskirtas į St. Sabina parapiją, kurioje jis sugebėjo iš baltųjų į juoduosius besikeičiančią parapiją padaryti klestinčią afroamerikiečių katalikų bendruomene. Pfleger ir jo parapijiečiai protestavo prieš jų apylinkėse esančias karčiamas, jų reklamas, prieš narkotikus ir jų pardavėjus, prieš vietines gaujas, prieš Vietnamo karą ir kitas panašias, jų nuomone, socialines problemas. Tą nepaprastą kun. Pfleger uolumą pastebėjo ir kartu su juo 1975 m. seminariją baigęs kun. Bill Stenzel, apie Pfleger šitaip pasakęs: „Mano akyse Michael yra kunigas, kuris yra tiesiog išimylėjęs į žmones, kuriems jis tarnauja.“

Kun. Pfleger atsispašė už savo išsišokimą, bet pridėjo, kad „tai dar ne visa istorija“. Atrodo, jog jis labiausiai susierzinęs, kad jo pamokslas pateko į viešumą, ir jis, matyt, jaučia gėdą, kad būdamas žinomas kaip kovotojas prieš rasizmą, pasirodė nesąs ir pats laisvas nuo to paties rasizmo.

Praėjusią savaitę kardinolas George pagaliau „papasė“ kun. Pfleger pasiimti keletą savaičių atostogų, kurių metu jis galėtų pailsėti ir rimtai pergaltvoti savo patyčių pilną pamokslą. Karštos nesutarimų liepsnos dar liepsnoja, bet toks taikingas kardinolo žingsnis jas tikrai turėtų prigesinti. Ar ne tą patį daro ir brandūs tėvai, kai nesuvaldomam vaikui, užuot vaiką baudę, tik ištaria dabar populiarią „time-out“? O kun. Pfleger dabar turės gerą progą viską pergaltvoti ir tinkamai apmąstyti savo ateitį. Su kardinolo sprendimu nesutikę prie bažnyčios susirinkę St. Sabina parapijiečiai taip kalbėjo: „Negalime suprasti, kad vienas klaidingas klebono žingsnis visiškai ištrynė to paties klebono ilgų metų gerą darbą.“

Buvęs St. Sabina parapijietis, rašytojas Anthony Stanford prisimena Pfleger kaip kietą ir nenumaldomą kovotoją prieš nusikaltimus, alkoholį, ginklus ir dažnai toje apylinkėje pasitaikančius šaudymus ir net nevengia jo vadinti tikru patyrusiu Čikagos politiku. Kartu ir stebisi, kad toks patyręs „politikas“ galėjo tik taip mėgėjiškai išreikšti savo jausmus Trinity bažnyčioje. Pfleger juk turėjo suprasti, kad laikai jau pasikeitė, ir kad jo nepaprasta gražbylystė jau bus suvaržyta, kai kiekvienas žodis, kuris galėtų pakenkti jo draugui Barack Obama pasiekti Baltuosius rūmus, bus paties Obama pasmerktas. Taip ir įvyko. Obama tokių dvasininkų kaip Jeremiah Wright ar Michael Pfleger patarnavimų atsisakė. Obama nutraukė santykius su savo Trinity bažnyčia, ar nepritiktų, kad ir arkivyskupija nutrauktų santykius su kun. Pfleger?

Gordon Sutherland iš Wheaton, IL, prisipažinęs nesąs katalikas, apgailestavo, kad Pfleger, užuot pasėjęs teisybės, gerumo, tikėjimo, meilės ir atlaidumo sėklą, pasielgė kaip koks nekrikščionis. „Ar Jėzus keiktųsi bažnyčioje? Ar jis tyčiotųsi iš kito krikščionio?“, – klausia kita korespondentė ir siūlo, kad gal geriausia Pfleger bausmė būtų kardinolui jį pasiųsti į kokį turtingą Čikagos priemiestį kaip Lake Forest, Wilmette ar Western Springs, kur kunigas galėtų pamatyti, jog baltieji nėra tokie baisūs nusidėjėliai ir rasistai kaip kai kurie juodaodžiai. Kitai moteriai labiausiai užkliuvo ne tiek Pfleger perdėta vaidyba, bet faktas, kaip į tai reagavo jo klausytojai, šokinėdami ir entuziastingai plodami į kiekvieną jo „išdaigą“.

Pfleger pamokslu pasipiktinusi Beth Nagel iš Park Ridge rašo: „Bažnytinių pamaldų metu mes turėtume garbinti Dievą, ieškodami jo meilės, nuolankumo, kantrybės ir atlaidumo, o nedaryti politikos. Politiką veskime kitur, o bažnyčioje klausykimės ‘Dievo žodžio’.“ Pilietis iš Čikagos klausia: „Kiek žinau, Trinity bažnyčia ir St. Sabina parapija pagal konstituciją yra atskirtos nuo valstybės ir todėl valdžios yra atleistos nuo mokesčių. Kodėl valdžia joms leidžia nepaisyti konstitucijos ir dalyvauti politiniame procese?“

Stan Kulasik iš Lemont labai pasipiktinęs Pfleger pamokslu, o dar labiau, kad kardinolas to kunigo visiškai nepašalino. Dar kitas katalikas nesuprato, kaip Katalikų hierarchija negali tinkamai sudrausminti tokių kunigų kaip Pfleger. Kodėl Pfleger vis dar parapijos klebonas? „Kadangi kardinolas negali ar nesugeba suvaldyti Pfleger, – sako Michael Connors iš Schaumburg, – aš negaliu daugiau remti katalikų Bažnyčios. Gal Martin Luther ir buvo teisus, sakydamas, kad ją reikia keisti.“

Iš Lietuvos Vyčių veiklos

Lietuvos Vyčių vidurio centro rajono pavasarinis suvažiavimas ir kėgliųavimo turnyras

REGINA JUŠKAITĖ-ŠVOBIENĖ

Š. m. gegužės 30–31 d. Lietuvos Vyčių 102 kuopa, veikianti Detroit, MI, prie Šv. Antano lietuvių parapijos, globojo LV Vidurio centro rajono suvažiavimą ir sporto savaitgalį. Suvažiavime dalyvavo 20 vyčių iš 4 kuopų – Cleveland ir Dayton, Ohio; Detroit, Michigan; DuBois ir Pittsburg, Pennsylvania. Dalyvavo ir Lietuvos Vyčių organizacijos „Vytis“ žurnalo verslo redaktorius ir garbės narys Robert A. Martin, Jr. iš Chicago, IL.

Gegužės 30 d., penktadienį įvyko susipažinimo vakaras su vaišėmis „Sleep Inn“ viešbutyje, Lincoln Park, MI, Detroit priemiestyje. Priėmimo dalyvavo gražus būrys svečių ir vietinių vyčių, daugiau nei 50. Nuotaika buvo pakili ir linksma. Vyko ir gausi kiniečių loterija.

Gegužės 31 d., šeštadienį, viešbučio salėje vyko sąskrydis. Prieš pradėdant posėdį buvo sukalbėta malda. 102 kuopos pirmininkė Patricia Zyren pasveikino visus atvykusius ir palinkėjo smagios viešnagės bei sėkmės kėgliųavimo turnyre. Susirinkimui vadovavo ir maldą sukalbėjo Vidurio centro rajono pirmininkas Michael F. Petkus. Protokolo sekretorės garbės narės Pranciškos Petkuvienės ir išdininko Richard Marks pranešimai buvo priimti vienbalsiai be pataisų.

Ritualų komiteto pirmininkė Lee Moore pranešė, kad detroitiečiui John Zyren, 102 kuopos nariui, bus suteiktas trečiasis laipsnis ir jis bus apdovanotas žymeniu.

Garbės narė ir buvusi Šiluvos Mergelės Marijos fondo (vienas iš trijų LV organizacijos padalinių) pirmininkė Elinor Šlužienė pranešė, kad per praėjusį visuotinį narių suvažiavimą kun. Antanas Markus buvo išrinktas nauju šio padalinio pirmininku. Vyksta įvairūs pasirengimai paminėti istorinį Šiluvos Merge-

lės Marijos 400 metų apsireiškimą. Padėkos šv. Mišios vyks Švč. Mergelės Marijos bažnyčioje sekmadienį, rugsėjo 14 d. Po iškilmingų šv. Mišių vyks procesija, o vėliau pokylis „Oak Lawn Hilton“ viešbutyje. Visi vyčiai iš visų JAV kampelių yra raginami gausiai dalyvauti šioje istorinėje šventėje.

Garbės narė, Pranciška Petkuvienė, Šv. Kazimiero gildijos apygardos atstovė perskaitė šios gildijos pirmininkės Becky Petaki pranešimą. Buvo pranešta, kad šv. Mišių stipendijas galima užsakyti įvairioms progoms: sveikatos, mirusiems atminti, šventėms. Prašė, kad ir toliau vyčiai finansiškai remtų Popiežinę Šv. Kazimiero lietuvių kolegiją Romoje.

Lee Moore, LV fondo atstovė, pranešė, kad vyksta metinis rankraščių konkursas. Laimėtojai bus pranešti per metinį suvažiavimą.

Organizacijos padalinio „Pagalba Lietuvai“ pirmininkė Regina Juškaitė-Švobienė pranešė, kad jau 2007 m. gruodžio 31 d. po 17 sėkmingų veiklos metų padalinys oficialiai užsidarė. Liko surūšiuoti įvairius dokumentus ir juos nusiųsti į ALKos archyvus, Putnam, Connecticut. Jau porą metų dviejų palikimų organizacijai byla tęsiasi. Regina asmeniškai pareiškė nuoširdžią padėką visiems Vidurio centro rajono nariams ir draugams už gražius ir raminančius užuojautos žodžius mirus mamai, tiems, kurie atkeliavo iš Dayton, Ohio į Detroit, MI, dalyvauti šermenyse ir laidotuvėse, už skambučius, atvirukus, gėlių puokštes, šv. Mišių aukas Romoje per Šv. Kazimiero gildiją, šv. Mišių aukas įvairiose bažnyčiose, jos brangios mamytės įamžinimą įvairiose draugijose, pinigines aukas „Pagalba Lietuvai“. Jūsų visų išreikšta užuojauta niekuomet nebus užmiršta – sakė R. Juškaitė-Švobienė.

Kuopų pirmininkai perskaitė pranešimus apie savo praeitį šešių

Kun. Alfonsas Babonas atnašavo Šv. Mišias Šv. Antano parapijos koplyčioje, Detroit, MI.

mėnesių kuopų veiklą.

Buvo pranešta, kad rudens susirinkimas ir maldos kelionė vyks rugsėjo 12–14 d., tuo pačiu laiku, kai

vyks Šiluvos Mergelės apsireiškimo 400 metų jubiliejus Čikagoje. Norėję, kad kuo daugiau Lietuvos Vyčių dalyvautų šioje istorinėje šventėje. Penktadienį vyks novena Šv. Antano parapijoje, Cicero, IL. Šeštadienį, rugsėjo 13 d., vyks novena seserų kazimieriečių Motiniškuose namuose, o sekmadienį padėkos šv. Mišios vyks Švč. Mergelės Marijos bažnyčioje (Nativity Blessed Virgin Mary). Šv. Mišias aukos Čikagos arkivyskupas Jo Eminencija kardinolas Francis George. Po iškilmingų Mišių vyks procesija. O „Oak Lawn Hilton“ viešbučio pokylio salėje vyks pokylis. Auka – 45 dol. asmeniui.

Kitas pavasarinis susirinkimas ir sporto turnyras įvyks 2009 m. gegužės mėn. Jį globos 86-oji kuopa, veikianti DuBois, Pennsylvania. Tikslī data bus pranešta vėliau.

Posėdis baigtas su malda ir LV himno giedojimu.

***

Po pietų vyko kėgliųavimo turnyras, kuriame dalyvavo 20 kėgliųuotojų. Pirmą vietą laimėjo Vidurio Amerikos rajono apygardos, vadovaujamos Robert A. Martin, Jr. iš Čikagos, IL, pirma komanda. Antrą vietą laimėjo Detroit, MI, 102 kuopos ketvirta komanda, o trečią – Detroit 102 kuopos trečia komanda. Vyrų grupės individualią pirmą vietą laimėjo Sam Perrino – 102 kuopos narys iš Detroit, tarp moterų pirmą vietą laimėjo Amy Armalis, Vidurio Amerikos apygardos narė iš Čikagos, IL.

Vakare įvyko suvažiavimo užbaigimas – šv. Mišios už Lietuvos Vyčių sąskrydžio intencijas. Šv. Antano lie-

Lietuvos vyčių 96 kuopos Dayton, Ohio choro dalis. Iš k.: Erin, Norma, Robert ir Michael Petkus ir sesutės Mikalaukaitės.

Kėgliųavimo turnyro dalyviai.

R. Juškaitės-Švobienės nuotraukos

tuvių bažnyčios koplyčioje jas aukėjo parapijos klebonas kun. Alfonsas Babonas. Mišių metu, pritariant gitarai giedojo 96 kuopos choro nariai iš Dayton, Ohio: Michael F. Petkus ir jo žmona Norma, jų suaugę vaikai Erin ir Robert Petkus ir sesutės Mikalaukaitės – Elena ir Marytė Agnė. Po Mišių John Zyren, 102 kuopos nariui iš Detroit, MI, buvo suteiktas trečiasis laipsnis.

Vakarieniavome viešbutyje. Maldą prieš vaišes sukalbėjo kun. A. Babonas. Kėgliųavimo laimėtojai buvo apdovanoti pinigėmis premijomis. Laimėtojai džiaugėsi ir buvo patenkinti savo laimėjimais. Visi praleido gerą, smagų savaitgalį tarp draugų. Vidurio centro rajono pirmininkas Michael F. Petkus ir ši savaitgalį globojusios 102 kuopos pirmininkė Patricia Zyren padėkojo visiems už gausų dalyvavimą susirinkime, turnyre ir palinkėjo geros kelionės grįžtant į namus. Iki pasimatymo 95-ajame Seime Dayton, Ohio, 2008 m. liepos 31 d.–rugsėjo 3 d.!

2006 m. birželio 4 d. Washington, DC Lietuvių misijoje lankėsi monsinjoras Juozapas Antanavičius iš Panevėžio. Iš k.: Bronius Čikota, Washington BALFo skyriaus išdininkas, Audronė Pakštienė, Washington BALFo skyriaus pirmininkė, mons. Juozapas Antanavičius, Sígita Naujokaitienė, Lietuvių misijos išdininkė, Dalė Lukienė, Linas Orentas, Washington LB pirmininkas.

WASHINGTON, DC BALFO SKYRIAUS UŽDARYMO SUSIRINKIMAS

AUDRONĖ PAKŠTIENĖ

Gegužės 25 d. po atnašautų kun. Arvydo Žygo šv. Mišių, skirtų BALFo nariams, Lietuvių misijoje įvyko Washington, DC BALFo skyriaus uždarymo susirinkimas. Jį vedė pirmininkė Audronė Pakštienė, pristačiusi darbotvarkę, toliau sekė kun. Žygo invokacija, išdininko Broniaus Čikoto pranešimas, Tadas Mickus perskaitė revizijos protokolą.

Niekuomet nesitikėjau, kad reikės vesti šį liūdną Washington, DC BALFo skyriaus uždarymo susirinkimą. 1985 metais teko padėti ruošti iškilmingą BALFo 40-ies metų jubiliejus seimą Washington, DC. O štai šiandien tokios kilnios ir didelės apimties šalpos organizacijos 64 metų istorijos lapas yra užverčiamas.

Bendras Amerikos lietuvių šalpos fondas savo darbą pradėjo 1944 metais – rėmė lietuvius, po Antrojo pasaulinio karo gyvenančius pabėgėlių stovyklose Vokietijoje. Siuntė jiems drabužius, maistą ir vaistus. BALFo nariai sutikdavo atplaukiančius laivus į Boston ir New York, kuriais ir mes atplaukėme į Ameriką. Per visus Lietuvos okupacijos metus BALFo šalpa pasiekdavo Lietuvą ir Sibirą. Lietuvai atgavus nepriklausomybę didelės piniginės sumos ir materialinė parama nukeliavo į Lietuvą.

Noriu pristatyti Washington, DC skyriaus veiklą per pereitus dvejus su puse metų. Nors Washington, DC maža, bet labai darni ir dosni lietuvių bendruomenė, savo aukomis parėmusi BALFą, kuris pagal aukotojų

pageidavimą rėmė įstaigas ir asmenis Lietuvoje ir Lenkijoje. Suprasdami, kad Lietuvai dar labai reikalinga socialinė pagalba, valdyba nusprendė paremti tas įstaigas, kurios mūsų aukotojams buvo pažįstamos, o joms suteikiama pagalba duodavo gražių rezultatų.

Toliau išvardysiu Washington BALFo skyriaus aukų paskirstymą per 2006, 2007 ir 2008 metus. Aukų buvo surinkta daugiau nei 20,000 dolerių. Aukos buvo skirtos a. a. monsinjoro Antano Lapės vardo labdaros ir paramos fondui Telšiuose. A. a. mons. Antanas Lapė ketverius metus studijavo Washington, DC ir kartu buvo Lietuvių misijos kapelionas.

Prisimindami Washington, DC gyvenusį ir studijavusį misijos kapelioną a. a. kun. Kastytį Ramanauską, kurio vardu Panevėžio mieste yra įsteigtas vienintelis katalikiškas lopšelis-darželis, jam taip pat paskyrėme aukų. Lankantis Washington, DC monsinjorui Juozapui Antanavičiui iš Panevėžio, mūsų skyrius paskyrė auką senelių namų statybai Panevėžyje. Aukos taip pat buvo skiriamos Prienų pradžios mokyklos vaikų vasaros stovyklai. Aukotojos prašymu auką buvo skirta Dievo Gailestingumo koplyčios statybai Jūrėje. Pagal aukotojų pageidavimą buvo išsiųsta auką ir bendrijai „Viltis“ – „Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijai“ a. a. Mykolui Ross Bailey atminti. Kunigui Vaidotui Labašauskui sugrįžtant į Lietuvą po studijų Washington, DC ir eitų kapeliono pareigų Lietuvių misijoje taip pat

sekmadienį, liepos 27 d.

Nek Pr. Marijos Seserų
vienuolyno sodyboje

PUTNAM, Connecticut

METINIS PIKNIKAS

Lietuvių Susitikimo Šventė

11:00 Koncelebruojamos Šv. MIŠIOS

- Pagrindinis celebrantas: vienuolyno kapelionas
Kunigas Arvydas Žygas

12:00 VAIŠĖS, užsiėmimai, sportas

3:00 Neringos stovyklautojų PROGRAMA

4:30 Didžiųjų dovanų TRAUKIMAS

*Atvykite pabendrauti ir pasidžiaugti -
pasikvieskite ir savo draugus!*

buvo paskirta auką. Šią auką kun. Labašauskas galėjo panaudoti dirbdamas su įkalintu jaunimu Lietuvoje. Ambasadoriui Vygaudui Ušackui baigus eiti savo pareigas Washington, DC, BALFo skyrius paskyrė auką Lietuvos kaimo vaikų fondui, kurį įsteigė ambasadorius Ušackas ir jo žmona Loreta Ušackienė. Pagal aukotojos pageidavimą auką a. a. Jurgiui Blekaičiui atminti buvo išsiųsta BALFui. Aukos buvo skirtos paremti ir daugiavaikę Vaidoto ir Rūtos Kvašių šeimą Vilniuje. Taip pat buvo paskirta auką paremti Lenkijoje gyvenančius pensininkus Kazimierą ir Haliną Staškevičius. Mums nepaprastai malonu, kad mūsų Washing-

ton, DC BALFo skyriaus aukos galėjo paremti įvairius ir labai kilnius tikslus, kurie Lietuvos žmones pakėlė ne tik materialiai, bet ir dvasiškai.

Esu nepaprastai dėkinga mūsų Valdybos išdininkui Broniui Čikotai ir jo žmonai Janinai Čikotienei, Tadiui Mickui bei mūsų BALFo direktorėms Elvyrai Vodopolienei ir Gražinai Blekaitienei, Kęstučiui Čižiūnui ir Sigitai Naujokaitienei.

Daugiausia esame dėkingi Jums, Lietuvių Bendruomenės aukotojams, bei visiems, kurie per 64 metus su meile ir pasiaukojimu savanoriškai valdybose ėjo pareigas, renkant šias dideles sumas aukų, kurios taip padėjo Lietuvos žmonėms.

2006 m. gegužės 28 d. Lietuvių misijoje Washington, DC įvykusiose išleistuvėse amb. Vygaudui Ušackui, Loretai Ušackienei ir kun. Vaidotui Labašauskui (iš k.): BALFo skyriaus pirmininkė Audronė Pakštienė, amb. Vygaudas Ušackas, Loreta Ušackienė, kun. Vaidotas Labašauskas, BALFo skyriaus išdininkas Bronius Čikota.

KAS LIETUVĄ ATVEDĖ Į NEPRIKLAUSOMYBĘ?

Atkelta iš 3 psl. sausio 13-osios perversmininkai. Nugalėję mirties baime, žmonės nepasitraukė nuo barikadų. Masinėms žudynėms laisvės priešai nesiryžo. Įdomus Elos Poliakovos (Rusija) prisiminimas. Per sausio įvykius ji buvo Lietuvoje. Nuvykusi į Šiaurės miestelį, kalbėjosi su sovietų kareiviais; jie sakė: „Nesunku šauti, kai matai į tave nukreiptą šautuvo vamzdį, bet labai sunku šauti į taikius, dainuojančius

žmones”.

Ne vienas pranešėjas džiaugėsi kad, visos trys Baltijos šalys dabar jau Europos Sąjungos ir NATO narės. Taip pat buvo pastebėta, kad Rusijoje tebejauiamas atsisteisimo siekis, noras atgauti tai, kas prarasta. Už nugaros alsuoja klastingas, buvęs ir esamas režimas, bandantis meluoti ir apgauti. Vis labiau įsigali „putinizmas”: valdžios centralizacija, susidorojimas su nepriklausoma žinias-

klaida, smūgiai besirandančiai pilietinei visuomenei, baime pagrįstos valstybės įtvirtinimas, priešų ieškojimas ir t.t. Dr. Nodar Natadze (Gruzija) nuomonė, komunizmas tebegyvas, jis pasirengęs provokuoti imperialistinius neramumus. „Rusija tebėra didelė grėsmė Europai ir pasauliui” – tai Anders Hjemdahl (Švedija) pastebėjimas. „Mes čia ramiai kalbamės, o keliasdešimt kilometrų nuo Vilniaus tęsiasi totalitarizmo įsi-

galėjimas. Tai nuolatinė grėsmė pasauliui”, – sakė dr. Anatoli Michailov (Baltarusija). „Naujoji Europa turi turėti suderintą politiką Rusijos atžvilgiu”, – tai prof. Aleksandro Dobrynino (Lietuva) nuomonė. Tarp nacizmo ir komunizmo turi būti dedamas lygybės ženklas. Komunizmas toks pat pavojingas kaip ir nacizmas – tokia Vilniuje vykusios konferencijos žinia, siunčiama Europai ir pasauliui.

Vilnius, birželio 12 d. (BNS) – Vilnius yra vienas geriausių gyventi miestų Vidurio ir Rytų Europoje, tačiau jis pastebimai nusileidžia daugeliui Vakarų Europos, Australijos ir Šiaurės Amerikos miestų. Britų bendrovės „Mercer's“ tyrimo duomenimis, Vakarų Europos miestai užima pirmas vietas pagal gerovės vertinimą, o geriausiai įvertintas Šveicarijos Ciurichas. Iš Vidurio ir Rytų Europos miestų geriausiai vertinamas Budapeštas (74 vieta), po jo vertinimo lentelėje 78-ą vietą užima Lietuvos sostinė. **Eltos** nuotr.

Lietuvos vardo tūkstanmečiui bus kuriamas istorinis filmas

Vilnius, birželio 12 d. (BNS) – Istoriniu vaidybiniu filmu „Žalgiris – Geležies diena“ bus pažymėtas Lietuvos vardo tūkstantmetis ir Žalgirio mūšio 600-osios metinės. Šio filmo sukūrimui pritarė Vyriausybės strateginio planavimo komitetas.

Vyriausybės patvirtintoje Lietuvos tūkstantmečio programoje yra numatyta sukurti istorinį filmą. 2006 metais Istorinio filmo sukūrimo ir pagaminimo projektų vertinimo komisija iš dešimties pateiktų scenarijų išrinko du geriausius: Lietuvos kino studijos projektą „Margaris“ (režisierius Šarūnas Bartas) ir viešosios įstaigos „Studija 2“ – „Žalgiris – Geležies diena“ (režisierius Raimundas Banionis).

2007 metais Krašto apsaugos ministerija įtraukė į Žalgirio mūšio 600 metų jubiliejaus minėjimo programą istorinio filmo „Žalgiris – Geležies diena“ sukūrimą. Todėl Vyriausybės strateginio planavimo komitetas siūlo Istorinio filmo projektų vertinimo komisijai paskelbti nugalėtoju projektą „Žalgiris – Geležies diena“ – taip bus suderintas istorinio filmo, skirto Lietuvos vardo tūkstantmečiui, ir istorinio filmo, skirto Žalgirio mūšio 600 metų ju-

biliejaus minėjimui, sukūrimas.

„Nusprendėme statyti filmą apie Žalgirį. Visų pirma, tai susiję su artėjančiu Žalgirio mūšio jubiliejumi. Antras dalykas, šis projektas yra platesnis, regioninis. Ši tema yra ne vien tik Lietuvos, bet ir mūsų kaimynų – lenkų, baltarusių, ukrainiečių, vokiečių, tad tikimės partnerystės“, – žurnalistams teigė premjeras Gediminas Kirkilas.

Kultūros ministras Jonas Jučas teigė apie galimybę bendradarbiauti kuriant filmą jau anksčiau kalbėjęs su lenkų, latvių, baltarusių, ukrainiečių ministrais ir viceministrais bei gavęs jų politinį pritarimą.

Filmas „Žalgiris – Geležies diena“ būtų epinė drama, skirta vienam svarbiausių Lietuvos istorijos įvykių – 1410 metų liepos 15 dieną įvykusiam Žalgirio mūšiui, kuriame jungtinė Lietuvos ir Lenkijos kariuomenė nugalėjo Kryžiuočių ordiną. Scenarijuje atspindėti įvykiai atskleidžia vieno audringiausių Lietuvos valstybės kūrimosi laikotarpių dviasią, kai savo jėgas valdovų sostuose išbandė Lietuvos didysis kunigaikštis Vytautas ir būsimas Lenkijos karalius Jogaila.

Netekome rašytojo Anatolijaus Kairio

Atkelta iš 1 psl. Scenos darbuotojų sąjungai, Šaulių sąjungai, Lietuvių žurnalistų draugijai. PEN klubo lietuvių skyriaus narys.

Anatolijus Kairys parašė per 70 įvairaus žanro kūrinių, išleista apie 50 knygų. Ypač gausi dramaturgija. Daug veikalų pastatyta lietuvių išei-vijos teatruose, jie premijuoti. Išleido romanus „Ištikimoji žolė“ (1971, Lietuvos atgimimo sąjūdžio premija 1970), „Po Damoklo kardų“ (d. 1 1978, „Draugo“ premija, d. 2 1981; II leid. 1993 Kaune), „Pažadų dvaras“ (1982, LRD premija), „Kelionė į Vilnių“ (1983, „Draugo“ premija), „Dulkių atspindžiai“ (1985, II leid. 1992 Kaune), „Viena širdis“ (1988, PLB

Švietimo komisijos premija, II leid. 1992 Kaune), „Nemarioji giesmė“ (1988, II leid. 1992 Kaune), „Epigonai“ (1989, II leid. 1994 Kaune), „Pusbroliai“ (1994 Vilniuje). Parašė novelių, feljetonų (rink. „Žalčio sapnas“, 1988, II leid. 1992 Kaune), eilėraščių (rink. „Blaškomi lapai“, 1946, „Auksinė sėja“, 1954, „Lotofagų šaly“, 1982, „Aukurai ir altoriai“, 1987, „Šimtas meilės sonetų“, 1993 Kaune, „Gyvųjų poezija“, 1996 Kaune), poemą „Laisvės sonata“ (1979). Keletas A. Kairio kūrinių išversta į anglų, latvių kalbas.

A. a. rašytojas Anatolijus Kairys palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Čikagoje.

Lietuvos ambasadorius apdovanotas Cicerono prizų

Ryga, birželio 12 d. (BNS)– Latvijos mokslų akademijoje buvo įteikti kasmetiniai Cicerono ir Murphy prizai, skiriami už laimėjimus ir nesėkmes politikos, žurnalistikos, ryšių su visuomene ir reklamos srityse. Tarp Cicerono prizo laureatų – ir Lietuvos ambasadorius Latvijoje Antanas Vinkus.

Už Latvijos kultūrinių laimėjimų populiarinimą tarptautiniu mastu Cicerono garbės vardu įvertintas Ukrainos ambasadorius Latvijoje Raulis Čilačava ir Lietuvos ambasadorius Antanas Vinkus.

Dėkodamas už apdovanojimą, A. Vinkus pabrėžė bendradarbiavimo, tarpusavio pagalbos, meilės tėvynei svarbą. „Nėra svarbesnių žodžių už šiuos – Latvija ir Lietuva, Lietuva ir Latvija. Dieve, laimink Latviją! (Pirmoji Latvijos himno eilutė). Dieve, laimink Lietuvą!“ – sakė A. Vinkus.

Cicerono prizas ryšių su visuomene srityje atiteko festivaliui „O!

Vokietija“. Cicerono garbės vardas suteiktas Vokietijos kultūros ministerijai ir ambasada.

Murphy prizas tautinės politikos srityje įteiktas už visuomenės integracijos reikalus atsakingam ministrui ypatingiems pavedimams Oskar Kas-ten. Bendrovė „Rigas udens“ šiuo prizą apdovanoja ryšių su visuomene srityje, nes Rygos gyventojai nebuvo informuoti apie tai, kad nutraukiamas vandens tiekimas.

Reklamos srityje Murphy prizas skirtas už „Juodojo ir baltojo kompiuterio reklamą“, kurioje nurodoma, kad į juodaodžius žmones tebežiūrima kaip į tuos, kurie turi dirbti, tuo tarpu baltaodžiai ilsisi jų darbo sąskaita.

JAV aviacijos majoro Edward A. Murphy, jaunesniojo, garbei pavadintas visame pasaulyje žinomas Murphy dėsnis laikomas universaliu filosofijos principu – „jei kokia nors nelaimė gali įvykti, ji būtinai įvyks“.

Įstatymo nepaisymas ir korupcija – didžiausios Lietuvos bėdos

Vilnius, birželio 12 d. (BNS) – Danijos ambasadorius Lietuvoje Laurids Mikaelsen pareiškė, kad Lietuva turėtų labai rimtai susirūpinti įstatymo nepaisymo ir korupcijos problemomis.

„Įstatymo nepaisymo problema Lietuvoje yra, ir politikai turėtų rimtai ja susirūpinti, jei nori, kad Lietuva būtų konkurencinga. Mes patyrėme, kad Lietuvoje savivaldybė gali nevykdyti Vyriausiojo administracinio teismo sprendimo, ir nesuprantame tokios padėties“, – Vilniuje surengtoje tarptautinėje konferencijoje „Lietuva pasaulyje: konkurencinga ar nukonkuruota?“ pareiškė Danijos ambasadorius. „Įstatymai turi galioti visiems vienodai, ir jūsų užduotis tai užtikrinti“, – pažy-

mėjo diplomatas.

L. Mikaelsen taip pat teigė, kad Lietuvos konkurencingumui kenkia korupcija. „Lietuvos premjeras teigia, kad problema yra ne korupcija, o korupcijos suvokimas, tačiau suvokimas neatsiranda iš niekur. Aš kasdien gaudu Lietuvos spaudos apžvalgas ir iš jų aiškiai matyti, kad korupcija Lietuvoje nėra vien suvokimo problema“, – sakė L. Mikaelsen. Jo žodžiais, korupcijos suvokimas atsiranda iš spaudos ir iš patirties, todėl lietuviams reikia labai pasistengti, kad ši problema išnyktų.

„Lietuvos galimybės labai didelės, tačiau šias dvi problemas reikia panaikinti, jei jūsų šalis nori būti konkurencinga“, – pažymėjo L. Mikaelsen.

Lietuvoje sparčiai daugėja darbo imigrantų

Vilnius, birželio 12 d. (BNS) – Lietuvoje sparčiai daugėja darbo imigrantų, tačiau valstybė nėra pasirengusi spręsti šio proceso sukeliama problemų ir ypač ryškėjančių šiuolaikinės vergovės apraiškų.

Tai pareiškė Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato viešosios policijos Migracijos tarnybos viršininkas Gintaras Bagužis ir Valstybinės darbo inspekcijos (VDI) Vilniaus skyriaus vedėjas Vilius Mačiulaitis, kurie pristatė probleminius užsieniečių darbo Lietuvoje pavyzdžius ir supažindino su darbo migracijos valstybei keliamais iššūkiais.

„Kalbant apie užsieniečių nelegalų darbą VDI susiduria su ypatingu iššūkiu. Šiandien mes jau galime kalbėti apie tai, kad užsieniečių nelegalus darbas Lietuvoje yra labai opi problema. Užsieniečių nelegalaus darbo formų ir apraiškų kaskart atsiranda vis įvairesnių“, – žurnalistams sakė V. Mačiulaitis.

Pasak jo, kalbėti apie šias problemas paskatino pastaruoju metu išaiškintas atvejis, kai darbui statybose apie 60 kinų į Lietuvą atsivežusi įmonė nelegaliai juos pernuomavo kitoms įmonėms.

Pasak V. Mačiulaičio, ne ES šalių

piliečiai Lietuvoje gali dirbti gavę darbo leidimą ir leidimą gyventi, tačiau jie turi užsiimti būtent ta veikla, kuriai yra gavę leidimą, kitaip tai gali būti vertintina kaip viena iš nelegalaus darbo apraiškų.

„Turint omeny užsieniečių, atvykstančių dirbti į Lietuvą, skaičiaus augimą, galime sakyti, kad labai artimoje ateityje jų skaičius gali siekti ir dešimtis tūkstančių“, – teigė VDI atstovas.

G. Bagužis pabrėžė, kad šis pavyzdys parodo, kad valstybė yra nepasirengusi, jos įstaigos stokoja praktikos, kaip spręsti įvairiausias administracines ir socialines problemas, kurios gali iškilti, kai stokojančios atsakomybės įmonės iš bet kokios pasaulio šalies atsigabenančios kalbų nemokančius darbuotojus juos paliktų likimo valiai.

Anot jo, šiuo metu Vilniuje per dieną pateikiama apie 250 iškvietaimų iš užsienio, kurių dauguma patenkinama, tuo tarpu pernai šis skaičius siekė 100-150.

Abiejų įstaigų atstovai pasigedo aiškios valstybės politikos užsieniečių įdarbinimo klausimais ir nuorodų, iš kokių šalių būtų galima atsi-vežti darbuotojus.

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

Airiai balsuoja visai Europai svarbiame referendume

Itin svarbiu veiksniu, nulemsiančiu referendumo rezultatus, laikomas rinkėjų aktyvumas.

Balsas.lt nuotr.

Dublinas, birželio 12 d. (AFP–BNS) – Airijoje ketvirtadienį pradėjo darbą balsavimo apylinkės, bet šio visai Europos Sąjungai (ES) itin svarbaus referendumo rezultatų numatyti neįmanoma.

Balsavimo apylinkės darbą pradėjo po kelias savaites trukusios kampanijos, per kurią „taip“ šalininkų stovykla, vadovaujama premjero Brian Cowen ir suvienijusi visas, išskyrus vieną, pagrindines politines partijas, stengėsi būti išgirsta. Tačiau marga „ne“ šalininkų stovykla pavertė referendumo kovą nenuspėjama – apklausos rodo, kad balsavimo rezultatų numatyti neįmanoma.

Balsuoti gali maždaug 3 mln. airių. Itin svarbiu veiksniu, nulemsiančiu referendumo rezultatus, laikomas rinkėjų aktyvumas. Jei aktyvumas būtų nedidelis, ES sutartis tikriausiai bus atmesta, o gerokai didesnis nei 40 proc. aktyvumas galėtų nulemti „taip“.

Pirmieji balsavusiųjų apklausos rezultatai turėtų būti paskelbti netrukus po balsavimo pabaigos šiandien.

Airija balsuoja dėl to, ar paremti ES Lisabonos sutartį, kuria siekiama po neseniai įvykusios Sąjungos plėtros pakeisti jos sprendimų priėmimo tvarką. Airija yra vienintelė iš 27 ES valstybių, dėl šios sutarties, kurią per

balsavimus parlamentuose jau patvirtino 18 narių, rengianti referendumą. Jei Airija pasakys jai „ne“, Sąjungą ištiks rimta krizė.

Tačiau daugelis iš maždaug 3 mln. rinkėjų sako nesuprantantys, kodėl turėtų paremti dokumentą, kurio tiesiog nesupranta ir kurio net B. Cowen, kaip pats prisipažino, neperskaitė nuo pirmo iki paskutinio puslapio.

Daugelis taip pat nerimauja dėl kai kurių „ne“ šalininkų pareiškimų, kad šis referendumas kelia grėsmę tokiems „šventiems“ airių dalykams kaip karinis neličiamumas ir abortų draudimas, nors premjeras tokius teiginius griežtai atmeta.

B. Cowen trečiądienį savo kampaniją užbaigė apsilankymu gimtajame centrinės Airijos regione. Vėliau jis ragino žmones prisiminti tą svarbų vaidmenį, kurį ES suvaidino dėl Airijos ekonomikos pakilimo 10-ajame dešimtmetyje, taip pat tai, kaip ji gali padėti šaliai atlaikyti kreditų krizę.

„Toku metu, kai didėja ekonominis netikrumas, Airijos gyvybinis nacionalinis siekis yra turėti jai dirbančią pertvarkytą Europos Sąjungą“, – sakė B. Cowen, kuris premjero pareigose savo pirmtaką Bertie Ahern pakeitė vos prieš mėnesį.

Kinija ir Taivanas pradeda istorines derybas

Beijing, birželio 12 d. (AFP–BNS) – Kinija ir Taivanas ketvirtadienį Beijing pradėjo savo pirmąsias formalias derybas per dešimt metų, kurios yra dar vienas šalių žingsnis draugiškų santykių atkūrimo link, tikriausiai pagerinsiantis šių senų priešininkų ryšius prekybos ir turizmo srityse.

Plačiai šypsodamiesi ir spausdami vienas kitam rankas, abiejų šalių vyriausieji derybininkai pradėjo dvi dienas truksiančias derybas.

„Kol turime abipusį pasitikėjimą ir supratimą, šios derybos taps svarbia bendravimo priemone“, – sakė Kinijos vyriausiasis derybininkas Chen Yunlin.

Derybos, kurios buvo sustabdytos nuo 10-ojo dešimtmečio vidurio, atnaujinamos smarkiai šiltėjant san-

tykiams po Taivano naujo prezidento Ma Ying-jeou išrinkimo kovo mėnesį.

Ma Ying-jeou ir drauge su juo į valdžią po aštuonerius metus trukusio nepriklausomybės šalininkų valdymo grįžusi Kinijai draugiška Gomindano partija žadėjo glaudesnius ryšius su Kinija.

Kinija ir Taivanas 1993 metais Singapūre surengė istorinį aukščiausio lygio susitikimą. Bet Kinija sustabdė vėlesnes derybas protestuodama dėl 1995 metais įvykusio tuometinio Taivano vadovo Lee Teng-hui apsilankymo Jungtinės Valstijos, kurį laikė nepriklausomybę reiškiančiu žingsniu.

Kinija laiko Taivaną neatskiriamu savo teritorijos dalimi ir grąsina įsiveržimu, jei ši 1949 metais atsikyrusi sala skelbs nepriklausomybę.

EUROPA

ROMA

JAV prezidentas George W. Bush atvyko į Romą, praneša vietos žiniasklaida. Italijos sostinėje imtasi sustiprintų saugumo priemonių. Itin rūpestingai saugoma JAV ambasadoriaus pastatas, kuriame apsistojo G. W. Bush. Ketvirtadienį JAV prezidentas susitiko su šalies prezidentu Giorgio Napolitano ir ministru pirmininku Silvio Berlusconi. Šiandien G. W. Bush priims popiežius Benediktas XVI. Iš Italijos JAV prezidentas vyks į Prancūziją.

VARŠUVA

Lenkijos gynybos ministerija skiria vis daugiau lėšų šalies ginkluotosioms pajėgoms perginkluoti. Kaip rašo dienraštis „Zycie Warszawy“, vien šiais metais planuojama nupirkti naujų šarvuočių, lėktuvų ir šiuolaikinių elektroninių sistemų už bendrą 3,5 mlrd. zlotų (3,56 mlrd. litų) sumą. Numatyta stiprinti ir Lenkijos pajūrio priešraketinę sistemą. Kariuomenės gretas šiemet paskutinį kartą papildys šauktiniai, nes šalies ginkluotosios pajėgos tampa profesionalia kariuomene. Nuo kitų metų Lenkijos ginkluotose pajėgose tarnaus tik liktiniai ir savanoriai.

ATĖNAI

Graikijos parlamentas trečiądienį, keliolika valandų prieš lemiamą referendumą Airijoje, balsavo už Europos Sąjungos (ES) Lisabonos sutartį. Opozicinė komunistų KKE, radikalių kairiųjų „Syriza“ ir maža nacionalistų partija LAOS balsavo prieš sutartį ir reikalavo, kad dėl jos būtų sprendžiama referendume. Lisabonos sutartį turi patvirtinti visos 27 ES šalys, kad ji, kaip planuojama, įsigaliotų sausio 1 d. Su Graikija šį procesą jau baigė ar beveik baigė 18 narių. Anksčiau sutarčiai didžiule persvara pritarė Estijos ir Suomijos parlamentai.

KIJEVAS

Ukrainos ministrė pirmininkė Julija Tymošenko įsitikinusi, kad res-

publika pajėgi pati apsirūpinti uranu. Premjerė, pradėdama Zaporožės atominėje elektrinėje vykstantį atominės energetikos raidai skirtą pasitarimą, pažymėjo, jog Ukraina turi 12 telkinių ir ištirtų išteklių šaltinių, kad visiškai patenkintų respublikos poreikius 50 metų. Tuo pat metu ji pažymėjo, kad šiandien šalis urano rūdos poreikius patenkina tik 30 proc. Kalbėdama apie būtinybę finansuoti urano šakos vystymą vyriausybės vadovė pabrėžė, kad šitai būtina padaryti „iš dalies įkainio sąskaita, taip pat – valstybės biudžeto sąskaita“.

JAV

WASHINGTON, DC

JAV Iowa valstijoje viesulas trečiądienį sunaikino skautų stovyklą ir pareikalavo mažiausiai keturių žmonių gyvybių, pranešė vienas skautų pareigūnas. Vidurio Amerikos skautų vadovas Lloyd Roitstein CNN sakė, kad 730 ha ploto Mažųjų skautų sijų rančioje esanti stovykla buvo sunaikinta. Viesulas nuplėšė palapines, „ten nieko neliko“, sakė L. Roitstein ir nurodė: „Patvirtinta, kad 4 žmonės žuvo, daug žmonių sužeista.“ Į rančą stovyklauti buvo atvažiavę 13-18 metų berniukai. Tuo metu, kai užklupo viesulas, stovykloje buvo maždaug 120 žmonių, tarp jų – 93 vaikai, pranešė CNN, remdamasi Iowa visuomenės saugumo pareigūnu.

***

NASA (National Aeronautics and Space Administration) paleidus į orbitą teleskopą GLAST (Gamma Ray Large Area Space Telescope), astronomai turės galimybę tyrinėti kosminių gama spindulių paslaptis ir pažvelgti giliau į visatą ir jos kilmę. 4,3 t sveriantis GLAST fiksuoja kosminių šaltinių skleidžiamus gama spindulius, kurie, kaip tikimasi, padės geriau suprasti tokius svarbius Visatos įvykius kaip juodųjų skylių susidarymas. Teleskopas taip pat padės ieškoti paaiškinimų keistoms įmagnetėjusioms neutroninėms žvaigždėms, kurios vadinamos pulsarais. Mokslininkai taip pat tikisi svarbios informacijos apie Visatos atsiradimą ir vystymąsi. Šiame projekte dalyvauja JAV, Prancūzija, Vokietija, Italija, Japonija ir Švedija.

ATLANTIC
Express Corp.

1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight
Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Air Freight
Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Auto Export
Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Small Packages
Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Baltarusijoje bei Ukrainoje.

Trucking
Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

Birželio 14-oji – Gedulo ir vilties diena

Tremtinių kapai Sibire.

Birželio 14 d. paskelbta Gedulo ir vilties diena, birželio 15-oji – Okupacijos ir genocido atmintina diena. 1940 m. birželio 15 d. sovietinė armija okupavo Lietuvą. Nuo tos dienos prasidėjo tautos genocidas. 1941-ųjų birželio 14 d. 3 val. ryte įvyko masiniai Lietuvos gyventojų trėmimai.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro duomenimis, vien tik birželio 14-18 d. iš Lietuvos į Sibirą ištremta beveik 12,900 žmonių. Apskritai per pirmąją –1940–1941 metų – okupaciją iš Lietuvos buvo ištremta, įkalinta arba sušaudyta apie 35 tūkst. žmonių. Tarp tremiamųjų buvo net 5,060 vaikų iki 16 metų amžiaus.

Istorikų išvadose teigiama, kad šios represijos buvo nukreiptos ne į pavienių žmonių, o į šeimų naikinimą. Sovietai Lietuvos gyventojų trėmimais siekė pašalinti iš Lietuvos gyventojų sluoksnį, turintį gyvą tautinę savimonę, tiesiogiai arba netiesiogiai dalyvavusį nepriklausomos Lietuvos valstybės kūrimo bei įtvirtinimo darbuose. Kitas trėmimo tikslas – aprūpinti SSRS Sibiro ir šiaurines sritis pigia darbo jėga.

Tremtiniais birželio 14-oji ne tik gedulo, bet ir vilties diena – viltis juos palaikė sunkiausiais jų gyvenimo metais, suteikė jėgų išgyventi ir sugrįžti į Tėvynę.

STEPONAS KAZAKAUSKAS

Naktį tą...

Naktį tą, kai NKVDistai apsupo
Ir stribai prie namo langų,
Motulė ant slenksčio suklupo.
Atsikelt jau nebuvo jėgų.

Rytui auštant, tik kelias vingiavo,
Ir stovėjo kareiviai šalia.
Oi, raudojo gegulės, kukavo
Prie Derėžnyčios aukštam šile.

Šitas kelias juos vedė į stotį.
Pabėgimas – Kolyma ir mirtis.
Ak, Nikolaj Aleksejevič, iš kur jums žinoti,
Kokia tų geležinkelių paskirtis!

Tiesus kelias, semaforas pakeltas,
Pajudėjo pirmyn traukinys.
Tu, mašiniste, lyg ir nekaltas,
Kad skausmas ir ašaros – tas kroviny.

Ašaros, kančios – vaikų ir senelių,
Bet nepagailės režimas baisus.
Sibiro kelias – tai kraujas lig kelių, –
Taip pasakė poetas garsus.

Ak, sesut, neraudok, nieks negirdi
Ir nelaužyk sau rankų baltų.
Dunda ratai ir rėžias į širdį,
Dunda ratai vagonų, aklina užkaltų.

Kur žvėrių takeliai praeina,
Ir nėra jokio kelio atgal,
Ten išgirdo lietuvišką dainą,
Vieną rytą pabudus taiga.

O daina ta ir kilo, ir klupo,
Ir, atrodė, pavargus uždus...

Bet ji veržės iš tremtinių lūpų
Ir krūtinėje tirpdė ledus.

Badas, šaltis ir darbo vergovė,
Ir ta duonos riekelė vos vos.
Taigoj kryžiai lig šiol tebestovi,
Kur užmigo vaikai Lietuvos.

Plačios Sibiro upės rūsčią pasaką seka,
Ryškios žvaigždės sušvinta naktim.
Ir tiek daugel metų praėjo – pakako,
Kad užaugtų ten kedrai aukšti.

Jie užmigo, širdies nebeskauda,
Kad į tėviškę jau nepareis.
Tik Derėžnyčioj gegužės kas pavasarį rauda
Ir neleidžia nurimt vakarais.

Buvo tokie laikai ir praėjo.
Mielas, drauge, tikėk, netikėk...
Kai lietuvis lietuvi pardavinėjo,
Ir dabar nesvarbu jau – už kiek.

Ir didžiulė šalis ta kalėjimu tapo
Ir tylėjo tokia svetima.
Kada sąžinę vežė į siaurę etapais,
Kada laukė tiktai Kolyma.

Net menkiausiam žodeliui užkliuvus,
Kiek tada nukentėjo galvų, –
Nes šaly toj plačiojoj tiek daug buvo
KGBistų svetimų ir „savų”.

Jie žiauriausiam režimui pakluso
Ir žinot nenorėjo – valanda juk ateis.
Sukalbėkime maldą triskart „Tėve mūsų...”
Jis mus gyvus ir mirusius teis.

Namams Paskolos, Apdraudos Sąskaitos

**MUTUAL FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO**

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
(773) 847-7747

Stephen M. Oksas, *President*

Patarnaujam Čikagos ir Apylinkių Lietuviams Daugiau Kaip 100 Metų.

PARDUODA

Parduodami 36 tomiai
„Lietuvių Enciklopedijos”,
išleistos 1959 m. Bostone.
Kaina 500 dol.
Parduodami ir atskiri tomiai.
Tel. 773–585–9500

ŠILUVOS BAZILIKA

Ištraukos iš vadovo piligrimams
„Šiluva: čia per amžius garbinamas Dievo Sūnus“
(Kauno arkivyskupija, 2006)

Nr. 4

Akmuo, kaukolė ir liūtas simbolizuoja jo gyvenimą dykumoje, o knyga – į lotynų kalbą jo išverstą Šventąjį Raštą. Tolimiausia statula su kardu ir knygomis vaizduoja tautų apaštalą Paulių, o greta paveikslo stovinti su vyskupo lazda ir mitra – šv. Augustiną. Visas šis altorius dvelkia gailėsčiu ir nusiminimu. Net ir angelai jame liūdi.

Dešinėje pirmas po Švč. Jėzaus Širdies altoriaus stovi **Šv. Pranciškaus altorius**. Jo paveikslas vaizduoja šv. Pranciškų imant Jėzaus kūną nuo kryžiaus. Paveikslo dešinėje – apaštalas Tomas, pakėlęs pirštą (taip tikriausiai primenami Jėzaus žodžiai apaštalui Tomui: „Ileisk čia savo pirštą“), kairėje – apaštalas Simonas su pjūkle rankoje, nes nuo jo dantų baigė savo garbingą gyvenimą. Aukščiau – su Kūdikieliu Jėzumi ant rankų apsuptas angelų boluoja šv. Antanas. Aukščiausiai – Dievo Motina, išleidusi Kūdikėlį Jėzų iš savo glėbio ir išskėstomis rankomis laukianti Jo sugrįžtančio.

Dešinėje paskutinis prie durų – **Angelo Sargo altorius**. Vienoje jo pusėje – šv. Jonas Vyskupas, vargšų šelpėjas, rankoje laikęs maišelį su pinigais, kitoje pusėje – šv. Kryžiaus Jonas. Viršuje – šv. Jonas Nepomukas klauso čekų karaliaus Václovo IV žmonos išpažinties. Kadangi šis šventasis jokių būdu nesutiko išduoti žmonos išpažinties paslapties karaliui, buvo prigirdytas. Altoriuje vienas angelas laiko rankoje spyną, kita ranka rodo pirštu į krūtinę. Tai ženklas, kad tai, kas yra slapčiausiai iš širdies išpažinta, yra užrakinga spyna, kurios raktą turi Dievas. Kitas angelas pirštukais laiko lūpas už-

Šv. Pranciškaus altorius.

čiauptas, vaizduodamas, kad niekas negali išeiti iš nuodėmklausio lūpų, ką jis girdėjo per išpažintį.

Arčiausiai durų kairėje pusėje – **Šv. Jono ir šv. Onos altorius**. Sename paveiksle vaizduojama Marija su Kūdikiu, juos lanko šv. Ona. Paveikslo viršutiniame kampe nupiešta Švenčiausioji Trejybė. Aplink ją lotyniškai užrašyta Šventojo Rašto mintis: „Yra trys liudytojai danguje... ir yra trys liudytojai žemėje“ (1 Jn 5, 7). Šalia paveikslo vienoje pusėje – šv. Jono Krikštytojo tėvas Zacharijas su smilkytuvu rankoje, kitoje – angelas. Viršuje dvi figūros vaizduoja galvos nukirsdinimą šv. Jonui Krikštytojui.

Šv. Aloyzo altorius yra kairėje, prie antrojo pilioriaus. Vienoje altoriaus pusėje šv. apaštalas Andriejus su medžiu, ant kurio jis mirė nukryžiuotas už tikėjimą. Kitoje pusėje – evangelistas Jonas, rankose laikęs taurę. Anot kun. P. Katelos, pasakojama, kad stabmeldžiai Joną norėję nužudyti užnuodytu vynu, bet šventasis peržegnojęs vyną jį išgėrė ir liko sveikas. Altoriaus viršuje – Lietuvos globėjo karalaičio Kazimiero su kryžiumi rankose statula. Jos šonuose sėdi du angelai. Kun. P. Katela sako, kad jie, rodos, jaučia „Šv. Kazimierą iškilus ypač skaistybės dorybe ir todėl pirštu rodo į krūtinę, tarsi sakydami: ‘Jaunikaiti, tavo širdies skaistybėje slepiasi visa tavo jaunystės vertė ir didingas gyvenimas’.” Virš šv. Kazimiero galvos du angelai laiko nevystančių rožių vainiką ir skeptrą – karališkosios kilmės ir valdžios ženklą.

Šiluvos bažnyčios **sakykla** labai išdabinta. Jos viršuje – Kristus, Gerasis Ganytojas, su avele ant pečių. Žemiau – balandžio pavidalu sklendžia Šventoji Dvasia. Aplink sakyklą apačioje susėdę keturi evangelistai. Juos galima atpažinti iš skirtingų simbolių: evangelisto Mato simbolis – žmogaus galva, evangelisto Jono – erelis, evangelisto Morkaus – liūtas, evangelisto Luko – jautis. Po sakykla – žmogaus galva, iš kurios stiebiasi rožės. „Tai Dievo žodžio palaiminimas, einantis iš pamokslininkų lūpų“, – moko kun. P. Katela.

Puošni ir **krikštykla**. Čia vaizduojami nupjauti ir sprogstantys medžiai simbolizuoja Kristaus mokymo sudygimą žmonių širdyse. **Vargonus** supa angelai su muzikos instrumentais.

Apžiūrėję visą baziliką sugrįžkite prie didžiajame altoriuje kabančio garsiojo Dievo Motinos paveikslo.

Šiluvos Dievo Motinos su kūdikiu paveikslas

Nuo pat XVII amžiaus pradžios į Šiluvą maldininkus traukė malonėmis garsėjantis Švč. Mergelės Marijos su Kūdikiu paveikslas. Šis garsusis paveikslas ir Marijos apsireiškimo vieta – tai dvi vietos, kur nuolat krypo maldininkų akys, kur buvo reiškama ypatinga pagarba ir dėkingumas Mergelei Marijai. Tikinčiųjų dėkingumą Dievo Motinai liudija gausūs votai, supantys šį paveikslą.

Bus daugiau

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS DANTŲ GYDYTOJA

9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C. DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
**4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.**

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.

VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
**6918 W. Archer Ave. Sts. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą**

Akių ligos

ARAS ŽLIOBA, M.D. AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA

219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

SKELBIMŲ SKYRIAUS
TEL. 773-585-9500

KAIP KALBAME IR RAŠOME

AURELIJA TAMOŠIŪNAITĖ

aurelijat@yahoo.com

Kablelis ir jungtukas *ir*

Ne taip seniai skyrelyje rašiau apie tai, kada nerašome kablelio prieš *kad*. Šikart vėl sugrįžtu prie kablelio rašybos. Nepristatysiu visų taisyklių, tačiau norėčiau paminėti kelias dažnai tekstuose pasitaikančias smulkmenas.

Viena pirmųjų kablelio rašybos taisyklių, kurią išmokstame mokykloje, yra vadinamoji vienaarūšių sakinių dalių skyryba. O paprastai tariant, kableliais atskiriame tai, ką vardijame, kai nėra jokių jungtukų: *Tai buvo graži, švelni, maloni mergaitė. Sudegė namas, baldai, viskas, kas jame buvo. Atsiėmė žemę, kurioje yra gyvenamasis namas, tvartas, sodas. Išėjau, atsikvėpia, grįžau, atsisėdau.*

Kai vardijamus dalykus sujungiamo jungtuku *ir*, kablelio nededame: *Tai buvo graži ir maloni mergaitė. Sudegė namas ir baldai. Atsiėmė žemę, kurioje yra gyvenamasis namas ir sodas.*

Kai vardijame daug dalykų, neretai paskutiniuosius narius taip pat sujungiamo jungtuku *ir*: *Tai buvo graži, švelni ir maloni mergaitė. Išėjau, atsikvėpia, grįžau ir atsisėdau.*

Štai čia neretas mūsų, išibėgėjęs rašyti kablelius, ir padeda prieš *ir* kablelį. Prisimintina, jog prieš šį *ir* kablelio rašyti nereikia. Jis šioje vietoje tikriausiai neretai parašomas dėl anglų kalbos įtakos, mat vardydami ką nors angliškai, prieš tokį galutinį *ir* (*and*), skirtingai nei lietuvių kalboje, kablelį turime dėti: *She was nice, gentle, and beautiful.*

Kablelis prieš *ir* dažniausiai rašomas tik tada, kai šis jungtukas pakartojamas kelis kartus (vadinamas – kartojamasis *ir*), jungiant vienaarūšes sakinio dalis ar sakinio dėmenis: *Bėgo vasara gėlėta ir laukais, ir šilu. Tiesiog gera, kad sėdi prie laužo ir kad kvepia žuviene, ir kad gali pamatyti mešką kitame upės krante, ir kad visi tave laiko draugu. Ir eina kupinos darbų dienos, ir slenka naktys, pilnos ilgesio ir svajonių.*

Pasirenkamai (neprivaloma) sujungiamojo sakinio dėmenys, sujungti nekartojamu jungtuku *ir* (tai galioja ir kitiems jungtukams: *ar, arba, nei*), gali būti atskiriami kableliu, jei norima parodyti jų prasminį savarankiškumą, pvz.: *Ne tiek kūryba, kiek kiti dalykai, daug svarbesni, jam rūpi(,) ir jis negali atsitraukti nuo žmogaus, sėdinčio už rašomojo stalo.*

Prisiminkime, kad kablelio reikia rašyti ir užbaigiant sakinį trumpiniais: *ir t. t.* (taip toliau), *ir kt.* (kita), *ir pan.* (panašiai): *Televizijos laidoje daug diskutuota apie kultūrą, knygas, filmus ir pan. Pretendentai turėjo atsakyti į įvairių mokslo sričių klausimus: istorijos, žurnalistikos, literatūros ir taip toliau.*

Skirtingai nei anglų kalboje, kur prieš trumpinį *etc.* (*et cetera*) rašomas kablelis, lietuvių kalboje jis nededamas: *Tinklalapio kairėje pusėje rasite įvairių naujienų: laisvalaikio, kino, muzikos etc.*

Pagal www.vlkk.lt

Skelbimų skyriaus tel. 1-773-585-9500

Apsilankykite
www.draugas.org

„Lithuanian Mercy Lift” darbai, darbeliai

LAIMA APANAČIENĖ

Matydami lietuviškoje spaudoje aukotojų lietuviškai Mercy Lift organizacijai sąrašus net nepagalvojame, kiek žmonių jai aukoja ir kiek didelių darbų už surinktas aukas padaro šios organizacijos atstovai. O juk organizacija įsikūrusi ne taip seniai. Gimė ji netikėtai, kartu su nepriklausomybės Lietuvoje atgavimu, prieš 18 metų. Noras padėti atgimusiai Lietuvai buvo didžiulis, bet pradžia – sunki. Susirinkę čikagiečiai įkūrė pagalbos Lietuvai grupę „Lithuanian Hotline”, kuri vėliau buvo pavadinta „Lithuanian Mercy Lift” (LML). Nuo pat pirmos dienos užvirė darbas – lėšų ieškojimas, programų kūrimas, labdaros siuntų, vaistų, medicininių aparatūros į Lietuvą siuntimas. Darbo užteko visiems, visi dirbo išsijuošę. Organizacijos nariai dar ir dabar prisimena savo pirmąją siuntą į Lietuvą – didžiąją to siuntinio dalį sudarė insulinas, vaistas diabetu sergantiems.

Nedideli darbeliai tapo dideliais. Vienos programos baigdavosi, kitos buvo kuriamos. Dalį tų pasikeitimų lėmė ir pačio gyvenimo Lietuvoje pasikeitimai. Tačiau ir šiomis dienomis LML dar daug padeda Lietuvai ir jos žmonėms. Kartą per mėnesį šios organizacijos nariai susirenka į posėdžius, kuriuose kalba apie nuveiktus darbus, nubrėžia gaires ateičiai. Viena tokioje susirinkime teko dalyvauti ir man. Buvau sužavėta šios organizacijos nuveiktais darbais, tad noriu skaitytojus nors trumpai supažindinti su LML veikla.

Šiuo metu padedant LML vykdoma keletas programų.

Krūties vėžio programa. Joje ypač ženkliai darbuojasi Pranė Šlutenė, kasmet po keletą mėnesių gyvenanti Lietuvoje. Dėka jos, atlikti mamogramą ir specialius tyrimus dabar gali ne tik didžiųjų Lietuvos miestų moterys, bet ir tos, kurios gyvena atokiau nuo didžiųjų medicininių centrų. P. Šlutenė organizuoja moterų iš mažų miestelių ir kaimo vietovių nuvežimą į onkologinius centrus, prikalbina gydytojus labdarinę darbą atlikti ir išieginėmis dienomis, tariausi su miestų savivaldybėmis dėl transporto. Šios programos dėka ne vienai moteriai laiku diagnozuota pradinė krūties vėžio stadija.

„Lithuanian Mercy Lift” posėdis Jurgio ir Viligailės Lendraitėjų namuose.

Nidos Lendraitės nuotr.

Laiku išoperavus, garantuojamas visiškas pasveikimas. Vien šiais metais šiai programai atlikti skirta per 31, 440 JAV dol.

Šios programos įkūrėjai rūpinasi ne tik Lietuvoje gyvenančių moterų sveikata. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje buvo suorganizuotas lietuvių moterų, gyvenančių Čikagoje ir apylinkėse patikrinimas. Tam buvo pasiskolintas Cook County ligoninės autobusas su mamogramos tyrimo aparatu, ir norinčios moterys nemokamai galėjo pasidaryti mamogramą.

Visi žinome, kokia baisi ir klatinga liga yra tuberkuliozė. Ir nors Lietuvoje šią ligą gydant yra pasiekta neblogų rezultatų, bet pagalba reikalinga. Čia taip pat padeda LML. Vien Šiaulių apskrities tuberkuliozės ir plaučių ligų ligoninė, šios ligoninės direktorės Vitos Globytės teigimu nuo 1998 metų iš viso iš LML organizacijos gavo paramos už 112,425 dol. (buvo pirkti vaistai, automatinis eritrocitų greičio nustatymo aparatas, trys indų plovimo mašinos ir t. t. A. a. daktaro Mikalojaus Garmaus giminės, per LML padovanojo 2 „Olym-

pus” firmos mikroskopus.) O kur dar pagalba Vilniaus vaikų tuberkuliozės ir kitoms šios srities ligoninėms?

Neužmiršti ir sergantys diabetu. Už suaukotas lėšas LML nupirko 14,750 vnt. gliukozės diagnostinių juostelių. 25 vaikai, sergantys diabetu, galėjo dalyvauti Lietuvos diabeto asociacijos surengtoje stovykloje, į kurią kelialapius nupirko LML (1 kelialapio kaina – 193 JAV dol.).

LML ne tik padeda ligoninėms. Jų akiratin patenka ir kūdikių bei vaikų globos namai, senelių, ligonių su negalia įstaigos. Kas suskaičiuos, kiek sutaisyta stogų, įdėta naujų langų, įvesta vėsinimų sistemų, suremontuota patalpų.

O kur dar medicininis švietimas, vadovėliai, skirti pirminės sveikatos mokymui, seminarai mokytojams ir gydytojams, dirbantiems su vaikais, sergančiais autizmu (rugsėjo mėn. paskaitas Vilniuje ta tema skaitys prof. dr. Bennett Leventhal, The Center for Child Mental Health and Developmental Neuroscience Institute direktorius ir specialistas iš Italijos dr. Ernesto Caffo), darbas su Jauni-

mo psichologinės paramos centru (įgyvendinama savižudybių prevencijos programa), dalyvavimas ŽIV/AIDS programoje ir t. t. LML aukos leido suruošti seminarus, atnaujinti knygų leidybą.

Pačioje drabo pradžioje LML daug vaistų ir medicinos įrangos pirkdavo JAV, tačiau dabar vaistai ir reagentai perkami Lietuvoje. Jau 12 metų LML pagal sutartį dirba su vaistų prekybos bendrove „Armila” ir Kauno „Instrumentation Laboratory B. I.”, kuri prekiauja čiužiniais, medicinios įranga, tvarsliava, įvairiais mediciniais reikmenimis, ortopedijos įranga ir t. t. Šių firmų darbuotojai LML prašymu gali nuvykti į ligonines ar kitas įstaigas, įvertinti padėtį ir informuoti, ko tikrai reikia tai ar kitai įstaigai.

Kas aukoja šiems geriems tikslams? Pasirodo, kad LML sąrašuose per 9,000 aukotojų pavardžių. Kartą per metus siunčiami laiškai su prašymu aukoti, kasmet organizuojamos loterijos, mūsų skaitytojos žino, kiekvieną pavasarį moterys gali dalyvauti Nijolės Lucia grožio salone organizuotame renginyje, kuriame gautos lėšos pervedamos į LML fondą. Neseniai buvo gautas palikimas, kartais žmonės aukoja tam tikram tikslui, nurodydami vieną ar kitą ligoninę, senelių namus. Aukotojai gyvena ne tik Čikagoje, aukos LML pasiekia iš visos Amerikos.

Šiuo metu LML prezidentė yra Aušrinė Karaitis, jos pavaduotoja – Aušrelė Sakalaitė. Iždininkės pareigas eina Gražina Kasparaitis, sekretorės – Laima Jurkūnienė. Teisiniais klausimais pataria Rimas Domanskis. Direktorių tarybą sudaro: Jurgis Lendraitis (pirmininkas), Viligailė Lendraitienė, Petras Jokubauskas, Virginija Jokubauskienė, Pranė Šlutenė. Tarybos nariai: Nijolė Bauža, Angelė Dirkis, Alex Franco, Raminta Vaitėnas-Jacobs, Pranas Jurkus, Virga Rimeikienė, Vacys Šaulys.

Visi norintys daugiau sužinoti apie LML veiklą, gali apsilankyti tinklalapyje:

LithuanianMercyLift.org

Čekius su aukomis galite siųsti: Lithuanian Mercy Lift, P.O. Box 88, Palos Heights, IL 60463, USA. Tel. pasiteiravimui: 708-636-6140; fax: 708-388-2059. Rašyti galite el. paštu: **LithuanianMercyLift@yahoo.com**

LR GENERALINIAME KONSULATE NEW YORK ATIDARYTA AURELIJOS ČEPULINSKAITĖS–JARA FOTOGRAFIJOS DARBŲ PARODA

Lietuvos generaliniame konsulate New York birželio 10 dieną atidaryta Aurelijos Čepulinskaitės-Jara fotografijos darbų paroda „Žaliasis mirasas”. Nuotraukose autorė įamžino gamtos akimirkas iš Vilniaus Europos parko.

Per parodos atidarymą Lietuvos generalinis konsulas New York ambasadorius Jonas Paslauskas dėkojo, kad nuo karščio leipstančio Manhattan centre galima rasti atgaivą „lietuviškame miške” ir grožėtis prie geografinio Europos centro esančio parko paslaptimis.

Trakuose gimusi A. Čepulinskaitė šiuo metu gyvena New York. Kauno technologijos universitete me-

ninkė įgijo aplinkos apsaugos inžinieriaus specialybę, fotografiją studijavo Kauno Vytauto Didžiojo universitete. 1996–2006 metais dirbo fotokorespondente „Lietuvos ryto” laikraštyje ir fotoredaktore žurnale „Fortuna privata”. Aurelija yra šiuolaikinio meno galerijos „Something Unexpected” Nyack mieste (New York valstija) direktorė.

A. Čepulinskaitė yra surengusi 16 personalinių parodų ir gavusi nemažai apdovanojimų už fotografijos darbus Lietuvoje ir užsienyje.

**LR generalinio konsulato
New York info**

Aurelija Čepulinskaitė–Jara ir Lietuvos generalinis konsulas New York ambasadorius Jonas Paslauskas parodos atidarymo metu. D. Kopilevič nuotr.

IKI PASIMATYMO, „DUKE”

Algimantas Dulksnys

(1929–2008)

Jis mėgo keliauti, todėl gal ir nenuostabu, kad Mirties Angelas pasitiko jį balandžio 18 d. Detroit oro uoste, prieš pat sėdant į lėktuvą.

Niekas nieko nematė, liudininkų nebuvo. Atrado jį vyrų prausykloje, parkritusį ir sunkiai susižeidusį galvą. Tuoj nuvežė į ligoninę, bet jau buvo per vėlu. Mirė nuo masinio nukraujavimo.

Algimantas Dulksnys gimė Kaune, 1929 m. sausio 14 d. Buvo Adelės Bražytės (iš Dusetų) ir Kosto Dulksnio (iš Kupiškio valsč.) sūnus. Tėvelis buvo savanoris-kūrėjas, generalinio štabo pulkininkas, II skyriaus (Lietuvos CIA) viršininkas. Apdovanotas dviem Vyčio kryžiais už narumą bolševikų ir lenkų frontuose. Bene pirmas buvo bolševikų areštuotas 1940 m. liepos mėn. Vėliau sušaudytas Maskvoje.

Algis pirmus dvejus metukus praleido Prahoje, kur jo tėvelis buvo pasiūstas mokytis čekų karo akademijoje. Augo vienturtis Kauno Žaliakalnyje, gražiam, mūriniame dviejų aukštų rausvame name, ties Tulpių ir Aguonų gatvių kampu. Vasaras praleisdavo Palangoje arba tetos ūkyje Naivių kaime, tarp Skapiškio ir Kupiškio. Visoje apylinkėje jis buvo vienintelis ūkis su mūriniiais tvartais.

Trys muškietininkai

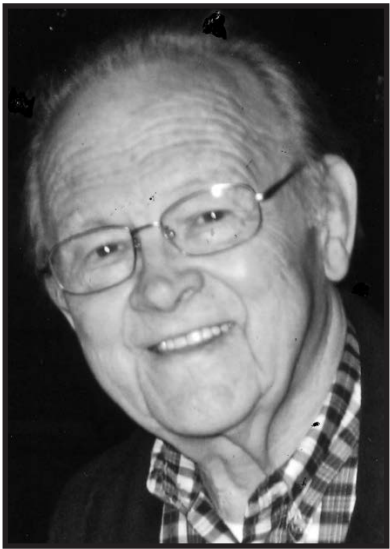
Vokiečių metu Algis lankė Saulės gimnaziją. Su dviem bendraklasiais buvo veik neperskiriami draugai. Vienas iš jų, su kupeta garbanotų plaukų, buvo pramintas Kušlium. Jo tikros pavardės neatsimenu. Kitas, juodų plaukų ir tamsių akių, vadinosi Žala. Tai buvo tas pats Žalakevičius (gal Žalinkevičius?), kuris sovietmety, tapo garsiu kino režisieriumi, kaip girdėjau susukęs prieš partizanus vieną kontroversinį filmą.

Tuomet mes, Rapšiai, laikinai gyvenom pas Dulksnius, todėl man tekdavo beveik kas dieną atsilipti į durų skambutį, kur laukė Kušlius su Žala, vis su tuo pačiu klausimu: „Yra Algis?” Visi trys dažnai kalbėdavo gatvės žargonu. Kaip šiandien girdžiu: „Ei, chebra, Aušroj (kino teatre – R. J. R.) rodo bajavą kriminalką. Ale neškim muilą, bo pramazinsim antrą seansą.”

Man, septyneriais metais jaunesniam Algio pusbroliui, šie 14–15 metų gimnazistai buvo rimtas autoritetas, kaip „šaltai” elgtis ir kalbėti.

Algis su mama 1944 m. vasarą pasitraukė į Vakarus, norėdami išvengti vėl atsilenkančio bolševikų teroro. Šešis mėnesius gyveno Čekoslovakijoje, vokiečių pasisavintam Sudentenland, netoli Bruex miesto (dabar Most). Ten Algį pristatė dirbti cukrinių runkelių fabrike.

Frontui vėl artėjant, teko trauktis į Bavariją. Po karo gyveno Eichstaett-Rebendorf lietuvių stovykloje, kur baigė gimnaziją.

Algimantas Dulksnys

Amerika, kariuomenė, mokslas

Algis 1949 m. atvyko į Čikagą pas dėdę Joną Dulksnį, nepaprastai geros širdies žmogų, daug kam padėjusį. Dirbo Santa Fe geležinkelio kaip paprastas vagonų valytojas. Bet neilgai. Korėjos karo metu buvo pašauktas į kariuomenę (1951–1953). Pasiūstas į Vokietiją, tarnavo JAV armijos 28 pėstininkų divizijoje, minosvaidžių kuopoje, Ulm mieste. Gavo korporalo laipsnį ir du tarnybos žymenis: U. S. Army Occupation ir National Defense Service medalius.

Kai Algis grįžo į Čikagą, sužinojome, kad jį kariuomenėje vadino „Duke”, nes kitiems buvo sunku jo pavardę teisingai ištarti. Nuo to laiko, bent Čikagos pusbrolių, o vėliau tarp jų vaikų, Algis visuomet buvo žinomas kaip „Duke”.

1958 m. jis baigė Roosevelt University magistro laipsniu sąskaitybės (accounting) srityje. Trumpai dirbo Tee-Pak Inc., o paskui perėjo į federalinę Internal Revenue Service (IRS). Buvo didžiųjų apdraudos bendrovių tokių, kaip State Farm, All-State, New York Life ir kitų revizorius. Tos apžiūros bendrovėse užtrukdavo dvejus ar net trejus metus, tad Algiiui duodavo atskirą kabinetą su visais įrengimais ir pasakydavo: „Jauskis, kaip namuose.”

Po 14 metų – pasimatymas

Čikagoje Algis susitiko su Danute Dirvonyte, kurios nebuvo matęs 14 metų, nuo to laiko, kai Danutė gyveno Kaune, skersai gatvės nuo Algio. Jie susituokė 1960 m., medaus mėnesį praleido žavingame New Orleans mieste. Susilaukė dviejų dukrų – Dainos ir Audros, kurios abi baigė universitetus ir sukūrė savo šeimas.

Abu mėgdavo savaitgalius praleisti dėdės Vinco Bražio vasarvietėje, „Klevinėje”, šalia Dainavos stovyklos prie Manchester, MI. Tyliais vakarais dažnai atplaukdavo dainų garsai iš ten stovyklaujančio jaunimo. Astotogas ne kartą praleisdavo prie Kanados Georgian Bay, kur pusbrolis Alfredas Bražys turėjo įsirengęs giliam miške namelį prie Parry Sound vietovės. O žuvų kiek – neklask!

Algiiui sėdėti valandų valandas už vairo būdavo vienas malonumas. Su automobiliu dar prieš dešimtmečius yra padaręs milžiniškas keliones, nuo Meksikos gilumos iki Kanados plokčių, įskaitant ir didelę dalį Amerikos.

Kelionės po pasaulį

Algis į pensiją išėjo 1989 m., beveik po 30 metų federalinės tarnybos. Danutė buvo baigusi prestižinį University of Chicago su magistro laipsniu finansų srityje. Visą laiką dirbo bankuose, kur tapo vyriausia

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

Prabėgo jaunystės brangios dienos
Tėvynės laukuos...
Užgėsus dienelei, tenka ilsėtis
Tolimuos kraštuos...

Velionės eilės

A † A

BRONĖ ŠVIPAITĖ – ŠIMKIENĖ

1903.04.02 – 2007.06.30

Mums kartais atrodė, kad Ji – amžina, ir net mirtį Ji gali įveikti. Bet laikas sugriovė šią iliuziją. 2008 m. birželio mėn. 30 d. sukanka vieneri metai, kai amžinojo poilsio atgulė šviesaus atminimo Bronė Švipaitė – Šimkienė.

Pagarba ir liūdesys lieka mūsų širdyse. Prašome malda, žodžiu ar tiesiog mintimi palytėti mūsų mielą Mamą, Močiutę, Prosenelę.

Šv. Mišios už a.a. Bronę bus laikomos šv. Kazimiero bažnyčioje 2008 m. birželio mėn. 29 d., 10 val. 30 min.

Mylinti šeima

Los Angeles, Ca

P A D Ė K A

Nuoširdžiai dėkojame visiems,
kurie netekties valandą prisimindami

A†A

SOFIJOS STATKIENĖS

(1911-2008)

šviesią asmenybę ir gražius darbus
parėmė jaunimo švietimą Jėzuitų gimnazijose Lietuvoje:

ALKCO, Franklin Park, IL, **Algis ir Jura Bakaičiai**, Palos Heights, IL, **Rimas J. Banys**, Burr Ridge, IL, **Dr. John R. Dainauskas**, Woodridge, IL, **Genovaitė, Lucina ir Petras Kaufmanai**, Springfield, VA, **Ilona B. Laucius**, Union Pier, MI, **Vida ir Charles Murray**, Burr Ridge, IL, **Giedrius ir Giedrė Penčylai**, Oak Brook, IL, **Laimutė ir Donatas Vasiliauskai**, Lemont, IL, **Jūratė S. Zelba**, Glen Ellyn, IL.

"Jesuit Fathers-Baltic Project" dėkoja velionės šeimai, artimiesiems ir draugams, kurių dėka gimnazijoje bus tęsiami pažangūs jaunimo švietimo ir dvasinio auklėjimo projektai.

"Lithuanian Jesuit Fathers-Baltic Project", 12690 Archer Ave., Lemont, IL 60439

viršininke.

Abu su laivais ir lėktuvais yra apkeliaavę Baltijos ir Viduržemio jūrų uostus, Naująją Zelandiją, Australiją ir Pietų Ameriką. Tris kartus buvo Lietuvoj, kur Kaune aplankė plk. Dulksnio vardu pavadintą vieną gatvę. Savo namą Žaliakalnyje Algis pavėdė Karininkų ramovės žinion.

Algis buvo didelis frankofilas. Mėgo viską, kas prancūziška: vyną, valgius, meną ir bendrai kultūrą. Iš mažens Kaune privačiai mokėsi prancūzų kalbos, kurią laisvai valdė. Devynerius metus iš eilės Algis su Danute kas pavasarį skrisdavo į jų pamėgtą Paryžių. Apsistodavo skirtinguose viešbučiuose ir rajonuose, kad geriau pažintų tą miestą. Tą lemtingą dieną oro uoste kaip tik ruošėsi savo dešimtai kelionei.

Atilsis – Colorado kalnuose

Amerikoje abu pamilo Colorado Rocky kalnus, kur Golden apylinkėje

turėjo nusipirkę butą. Keliaudavo per kalnus ir slėnius su kuprine ir lazda. Priklausė Colorado Mountain klubui.

Algio pageidavimu, jo kūnas buvo sudegintas. O pelenai laikui atėjus, kartu su jo Danutės pelenais, bus vėjo išsklaidyti Colorado kalnuose.

Algis apie 20 metų gyveno Čikagos Marquette Park rajone, vėliau priemiestyje, o paskutiniu laiku – Bloomfield Hills, MI. Algio atminimui šeima suruošė giminėms ir draugams dvejus pietus: Detroit ir Čikagos apylinkėse. Ir kaip pridėra – prancūziškuose restoranuose.

Be šeimos Algis paliko pusbrolius ir pusseserę Detroit apylinkėje, pusbrolius Čikagoje, pusbrolių Kanadoje ir pusseseres Berisso, Argentinoj. Algio taip pat pasiges jo seni ir ištikimi draugai: istorikas prof. dr. Levas Gerulaitis, Algis Vosylius, Romas Meilus, Benius Žemaitis ir kiti.

Iki pasimatymo, „Duke”. Au revoir...

R. John Rapšys

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

♦**Palaimintojo J. Matulaičio misi-**joje, Lemonte 2008 m. birželio 15 d., sekmadienį, 9 val. r. šv. Mišios bus aukojamos už LSS, Korp Vytis! narius ir Akademikų skaučių draugovės nares. Prašome dalyvauti. Kviečia Vydūno fondas.

♦**Birželio 15 d., sekmadienį, JAV** Lietuvių Bendruomenės Brighton Park apylinkė ruošia Gedulo ir Vilties dienos minėjimą. 10 val. r. šv. Mišios Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčioje, po Mišių klebonijos kieme prie kryžiaus bus padėtas vainikas žuvusiųjų už Lietuvos laisvę atminimui. Parapijos salėje kalbą pasakys iš Lietuvos atvykęs „Žalgirio“ partizanų apygardos ryšininkas Povilas Venckevičius. Po minėjimo – pietūs. Čikagos lietuvių visuomenę kviečiame gausiai dalyvauti.

♦**Birželio 15 d. prieš 11 val. r. šv.** Mišias Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje 10:45 val. r. JAV LB Lemonto apylinkės valdyba organizuoja Gedulo ir Vilties dienos paminėjimą. Grojant dūdų orkestrui bus pakelta vėliava, perjuosta gedulo juosta, prie paminklo padėtas vainikas. 11 val. r. šv. Mišios bus skirtos šios tragiškos Lietuvai datos paminėjimui, prisiminimui visų, kurie buvo ištremti ar nužudyti. Šv. Mišias aukos tėvas Antanas Saulaitis, SJ. Dalyvaus misijos choras ir solistai Algimantas Barniškis bei Nijolė Penikaitė. Trumpą žodį tars teisės mokslų dr. prof. Augustinas Idzelis. Kviečiame gausiai dalyvauti.

♦**Birželio 22 d. Cicero, Šv. Antano** parapijos salėje po 9 val. lietuviškų šv. Mišių įvyks rašytojo Aloyzo Barono minėjimas. Rašytojas, „Draugo“ redaktorius A. Baronas gyveno ir mirė Cicero mieste. Aldona Šmulsktienė aptars rašytojo monografiją ir jo gyvenimo istoriją. Juozas Baužys,

ilgametis draugas, paskaitys ištraukų iš jo laiškų. Programoje dalyvaus Audra Bernatavičienė ir dr. Rasa Sideravičienė. Į minėjimą kviečiami ne tik ciceriečiai, bet ir tautiečiai iš toliau.

♦**Didžiausia vasaros šventė** netoli Čikagos – „Lietuvių dienos“. Ši didžiulė šventė vyks Čikagos pietuose, Summit Park District, 5700 S. Archer Rd., Summit birželio 28-29 dienomis. „Lietuvių dienos“ – tai įspūdingas renginys su muzikos žvaigždžių koncertais, šokiais ir sportu. Lietuvių dienų šventės metu „Kunigaikščių užieiga“ ir ČLKL kviečia dalyvauti krepšinio turnyre „3x3“. Papildoma informacija teikiama ir komandos registruojamos iki birželio 25 dienos telefonais: 773-616-9701; 630-915-2967 arba elektroniniu paštu:

aurimas23@yahoo.com
dainius75@yahoo.com

♦**„Dienraščio „Draugas“ gegužinė** įvyks rugpjūčio 24 d., sekmadienį. Daugiau apie renginį bus paskelbta vėliau.

IŠ ARTI IR TOLI ...

♦**Birželio 17 d. 6 val. v. kviečia-**me į susitikimą su eseiste, filosofe ir vertėja Dalia Staponkute. Susitikimas įvyks: Lithuanian Alliance of America, 307 West 30th Street, New York, New York 1000. Tel. pasiteiravimui: 212-563-2210.

♦**„Kugelis! Kugelis!“, – skamba** visoje šiaurinėje Indianoje. Birželio 15 d., sekmadienį, 2 val. p.p. po lietuviškų pamaldų Šv. Onos bažnyčios (Beverly Shores) kieme pabendravimui, pasigardžiavimui kugeliu rinksis lietuviai ir jų draugai. Sveikinsime tėvus. Renginį ruošia Beverly Shores Lietuvių klubas.

VISUS VISUS KVIEČIAME Į JONINES SU VERONIKA POVILIONIENE!

Didžiausios Čikagos ir apylinkių Joninės šiemet vyks birželio 22 d., sekmadienį, nuo 12 val. dienos iki 21 val. vakaro Willowbrook priemiestyje (6526 Clarendon Hills Road). Automobilus reikia statyti Hinsdale mokyklos aikštelėje prie 75-osios ir Clarendon Hills Road sankryžos. Iš ten vežios geltoni mokykliniai autobusai.

Joninėse jūsų lauks ne tik lietuviškas maistas ir gėrimai, ne tik smagūs muzikantai ir šokėjai, bet ir įvairių verslų ir paslaugų teikėjai. Advokatas Rimas Domanskis teiks nemokamas teisinės konsultacijas atvykusiems į Jonines.

Jei norite turėti savo verslo ar paslaugų kompanijos informacinę staliuką ar palapinę, kviečiame dalyvauti! Dėl informacijos skambinkite telefonais: 708-207-8406, 708-785-8080.

Akimirka iš praėjusių metų Joninių.

Jono Kuprio nuotr.

Balzeko lietuvių kultūros muziejuje

6500 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629

Tel. 773-582-6500

Balzeko lietuvių kultūros muziejuje archyvinės medžiagos apie Čikagos lietuvius užsuka paieškoti įvairūs mokslininkai. Neseniai muziejų aplankė Smithsonian muziejuje Washington, DC dirbantis dr. Ramūnas Kondratas, kuris renka medžiagą naujai knygai apie Amerikos lietuvius. Ši knyga bus išleista lietuvių ir anglų kalbomis ir vadinsis „Lietuvių kultūrinis palikimas Amerikoje“ („Lithuanian Cultural Legacy in America“). Vyriausias redaktorius – Algis Lukas. Projektą remia JAV LB Kultūros taryba.

Naujoji knyga bus reprezentacinis, meninis, didelio formato foto albumas. Albume bus skyriai apie kultūrinius centrus, paminklus, kopyltstulpius, parkus, bažnyčias, vienuolynus, kapines, jaunimo stovyklas ir architektūrinį paveldą. Įvadinis skyrius supažindins su Amerikos lietuvių istorija, kurį kaip tik ir rengia dr. Ramūnas Kondratas.

Nuotraukoje: Balzeko lietuvių kultūros muziejaus įkūrėjas ir prezidentas Stanley Balzekas, Jr., Daley College Taikomųjų mokslų fakulteto dekanė dr. Loreta Visomirskis ir Smithsonian muziejaus Medicinos ir mokslo skyriaus kuratorius dr. Ramūnas Kondratas.

Balzeko lietuvių kultūros muziejaus nuotr.

Informuojame apie naujai besikuriančią Illinois valstijos lietuvių kilmės teisininkus vienijančią organizaciją – **Illinois Amerikos lietuvių teisininkų asociaciją** (Lithuanian American Bar of Illinois (LABI)).

Organizacijos narių susitikimas vyks birželio 19 d. 7:30 val. v. pramogų centro „Two Rivers“ restorane, 10997 S. Archer, Lemont. Tel: 630-257-8178. Susitikimas bus puiki proga artimiau susipažinti su kolegomis neformalioje aplinkoje ir aptarti tolesnius naujos organizacijos planus. Maloniai kviečiame prisijungti visus lietuvių kilmės teisininkus.

Daugiau informacijos: Adomas Siudika, adamsiudika@hotmail.com arba 312-938-4909.

Birželio 11 d. į paskutinį posėdį prieš Mokytojų tobulinimosi savaitę (MTS), kuri vyks birželio 22-29 dienomis Dainavoje, susirinko šios savaitės organizacinis komitetas.

JAV LB Švietimo tarybos rengiama Jubilejinė – 40-oji – Mokytojų studijų savaitė „Pakalbėkim, parašykim...“ Dainavoje šiemet žada būti labai įdomi ir turininga. JAV LB Švietimo tarybos kvietimu iš Lietuvos atvyksta Vilniaus universiteto Lituanistinių studijų katedros vedėja, mokyklinių vadovėlių autorė dr. Meilutė Ramonienė. Stovykloje paskaitas skaitys ir etnografinės vakarones ves žinoma dainininkė Veronika Povilionienė. Į stovyklą arčiau susipažinti su lituanistinių mokyklų darbu JAV atvyksta Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Lituanistinio švietimo poskyrio vedėja Daiva Žemgulienė.

Jei turite klausimų, prašome kreiptis į Kristiną Petraitienę: tel.: 630-290-4490 arba Kriste007@hotmail.com

Nuotraukoje: MTS organizacinio komiteto posėdis.

Laimos Apanavičienės nuotr.